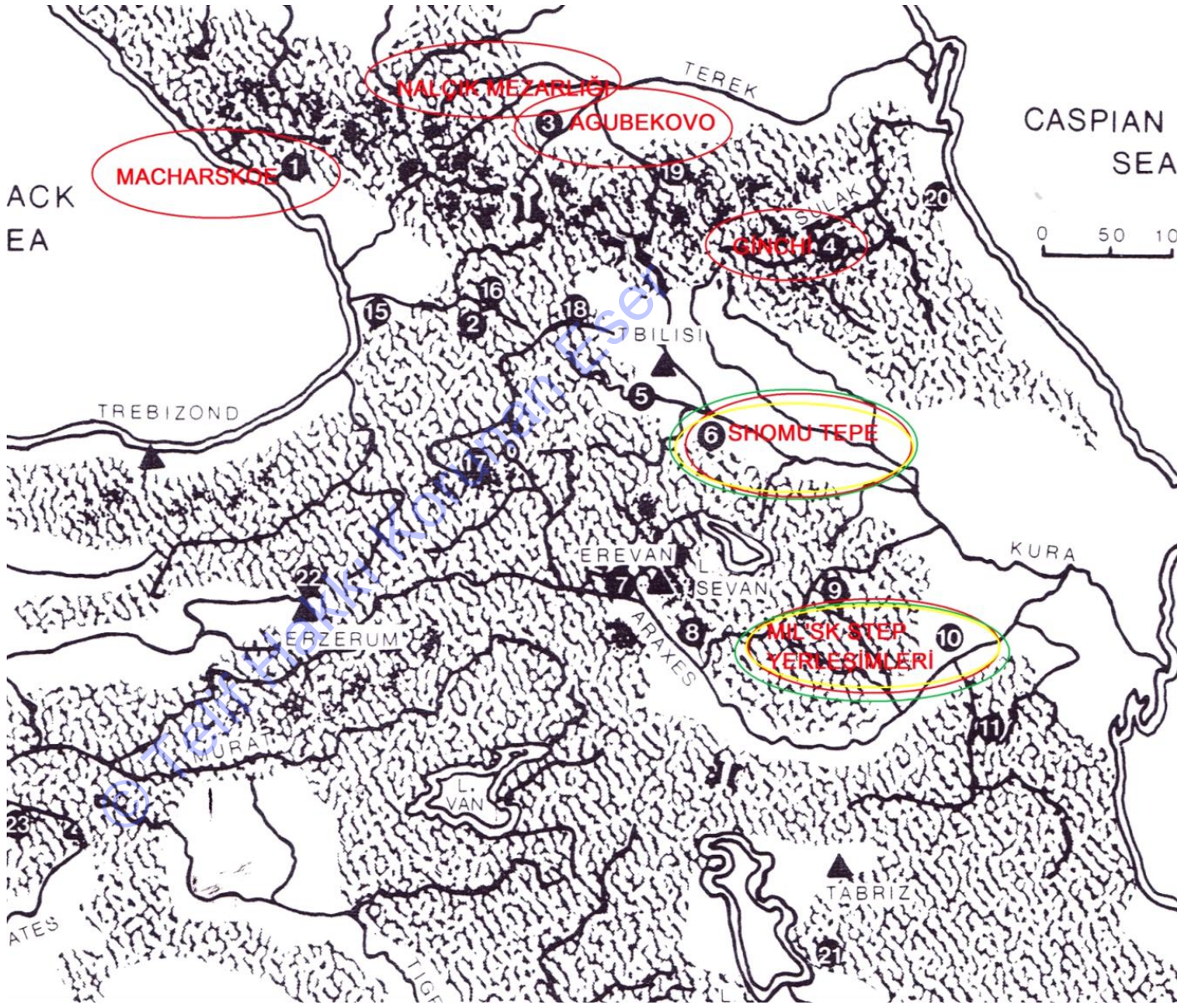
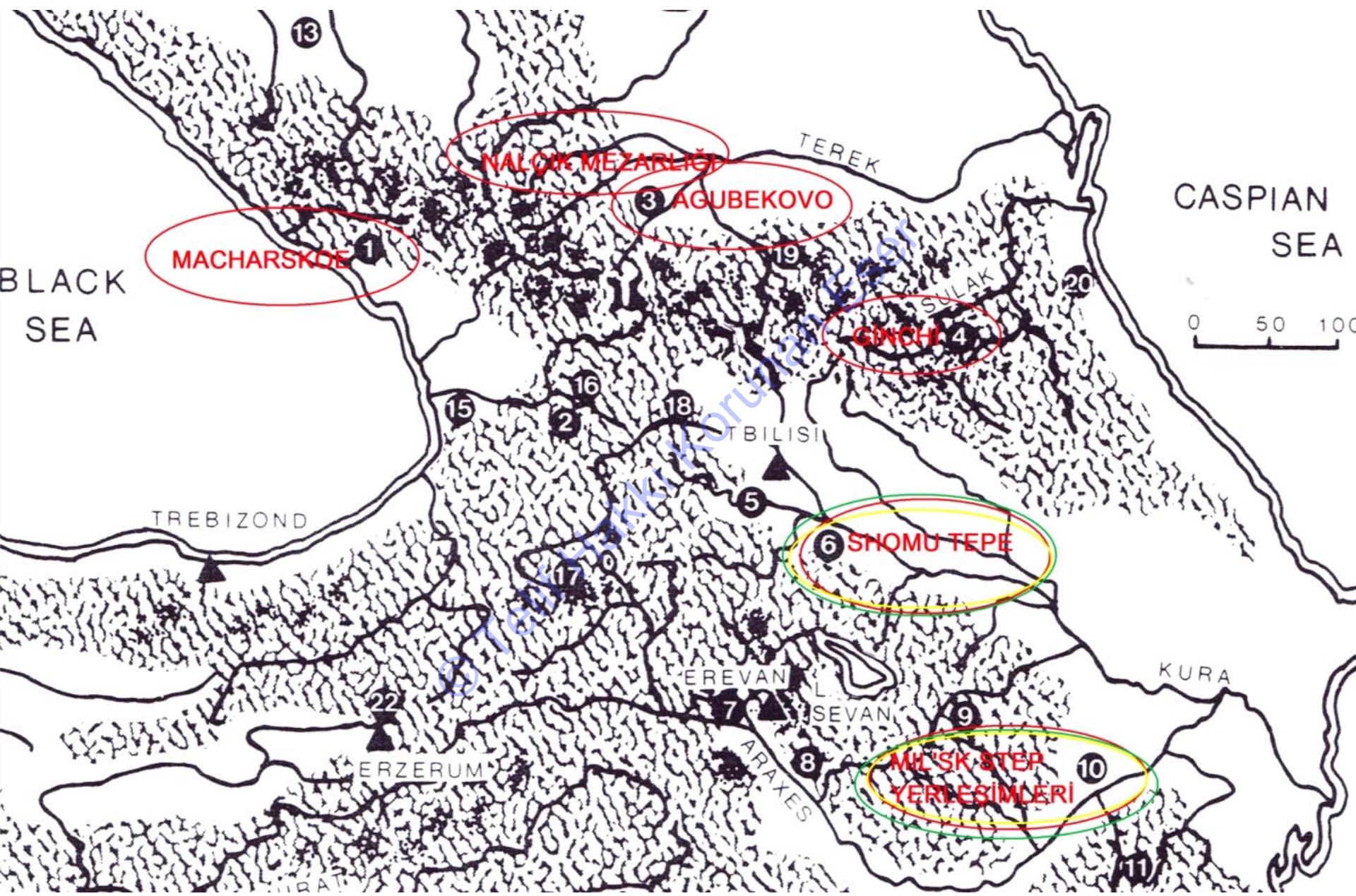

KALKOLİTİK ÇAĞ

- Munchaev yerleşimlerin dağılımına, arkeolojik malzemeye ve C 14 tarihlerine göre Transkafkasya'da bu dönemde iki bölge tespit etmiştir.
- Biri Merkezi Transkafkasya veya Shulaveris/Shomu tepe grubu ve diğeri Güney Transkafkasya/ Nahçıvan- Mil'sk Mugani grubudur.

- Bunlara ek olarak Yukarı Dağıstan'da Ginchi, Agubekoro, Kuzey Kafkasya'da Nalçık mezarlığı ve Karadeniz sahilinde Macharskoe yerleşimi vardır.

1 MACHARSKOE

3 NALÇIK MEZARLIĞI

3 AGUBEKOVO

4 GİNCİ

6 SNOMU TEPE

10 MİL'SK STEP
YERLEŞİMLERİ

CASPIAN SEA

BLACK SEA

0 50 100

TEREK

SULAK

TBİLİSİ

KURA

EREVAN

YEREVAN

ERZERUM

ARAXES

TREBIZOND

13

3

1

19

20

2

18

5

17

10

22

7

8

9

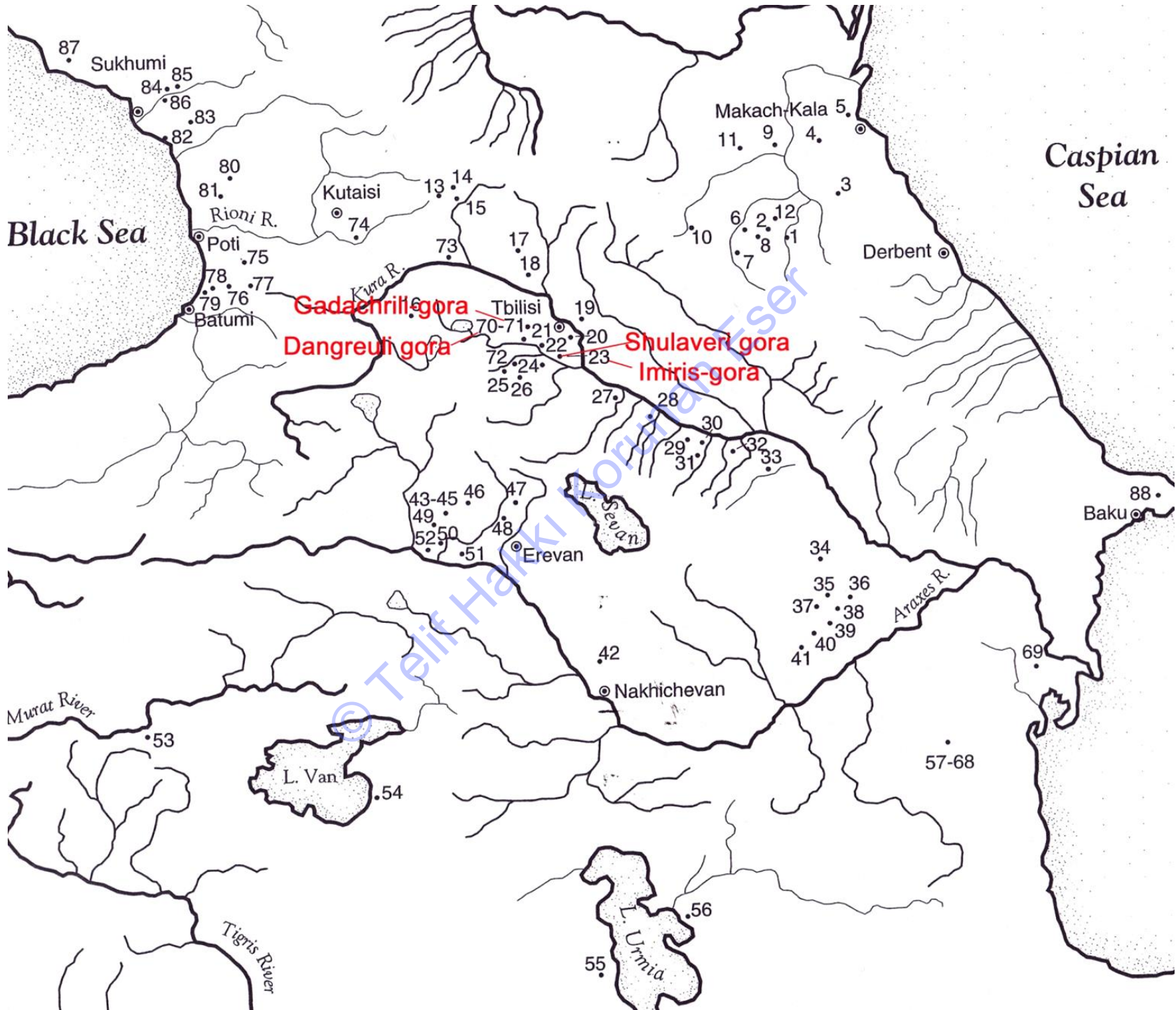
10

ERZURUM

MERKEZ TRANSKAFKASYA

Merkez Transkafkasya coğrafi olarak üç bölüme ayrılmaktadır:

1. Kura nehrinin kolu olan Khrami nehri kenarındaki yerleşimlerin hepsi 500 hektarlık bir alanda birbirlerine yarım veya 1,5 km mesafede bulunmaktadır.

2. 1. alanın 8 km batısında Khrami ve Mashavera nehirlerinin birleştiği yerde 800 hektarlık bir arazide 5 tepeden oluşur. Bunlardan üçü daha önce kazılmış olan Arukhlo I, II, III yerleşimidir. Diğerleri Gürcistan'da Kvemo-Kvartli yerleşimleri olarak bilinen iki yerleşimdir.

3. Kvemo-Kartli'nin 50 km doğusundaki Batı Azerbaycan'daki Akstafi nehri vadisinde bulunan yerleşimlerden oluşmaktadır.

MERKEZ TRANSKAFKASYA BÖLGESİ

Black Sea

Caspian Sea

About 1,500 km (932 miles) across

Sovyet arkeologları Merkezi Transkafkasya grubunun bölgenin kronolojik olarak en eski Kalkolitik kültürleri içerdiğinde hemfikirdir.

Yerleşimlerin hepsi höyük tipi yerleşimdir. genellikle kültürel dolgusu 10 m'dir.

Tüm evler 2,5- 5m çapında yuvarlak veya oval planlı ve plan-convex tuğlalarla inşa edilmiştir. Depo yapıları ise 0,75- 2 m çapındadır.

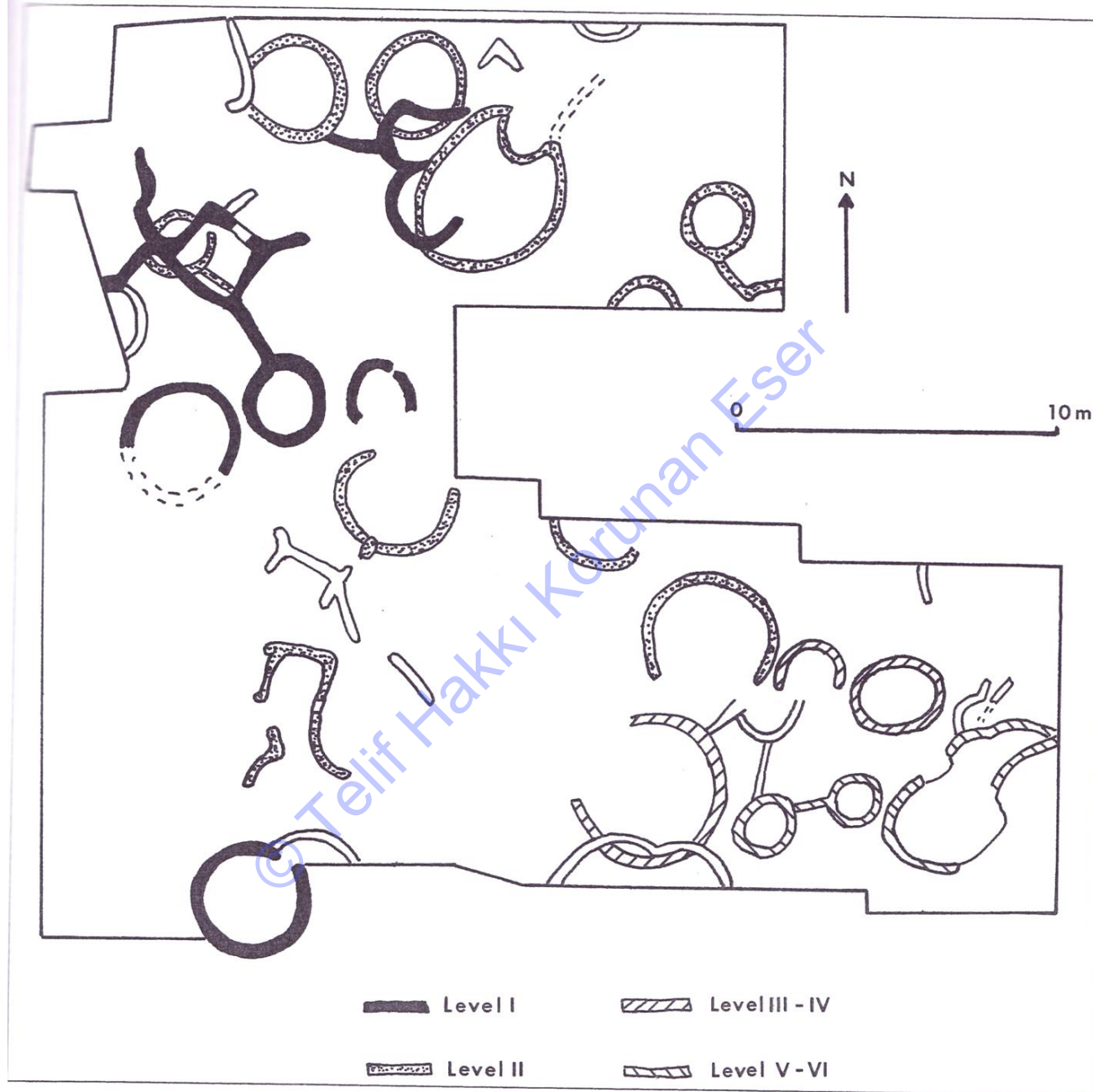
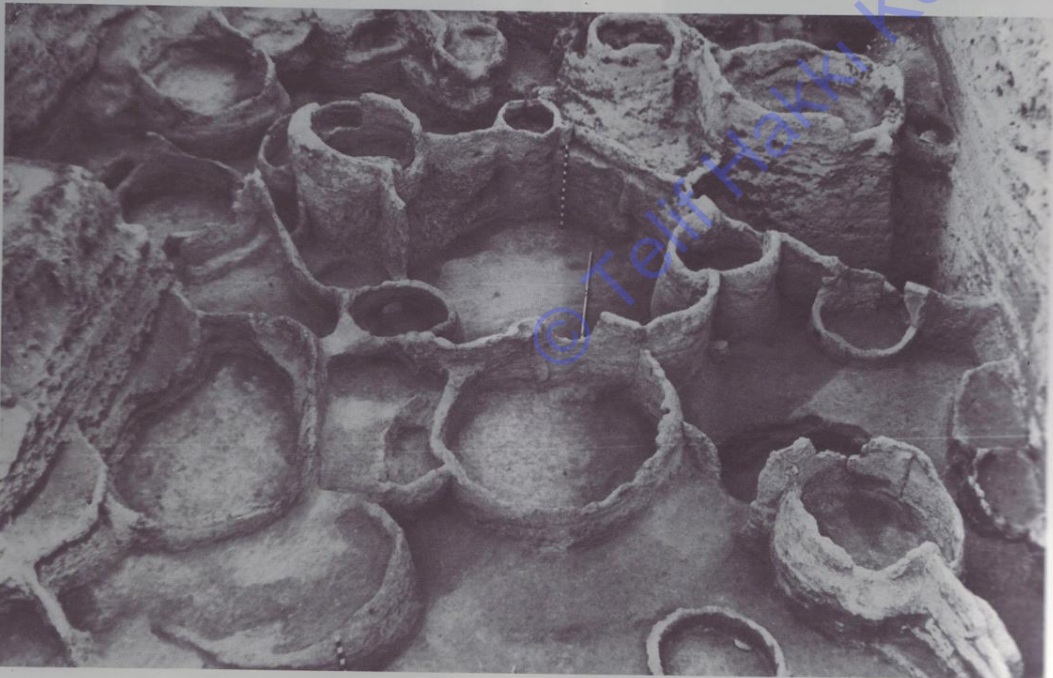
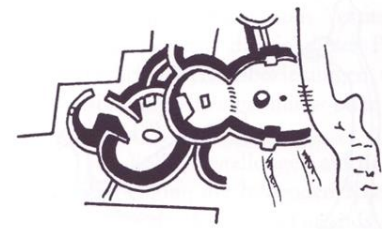

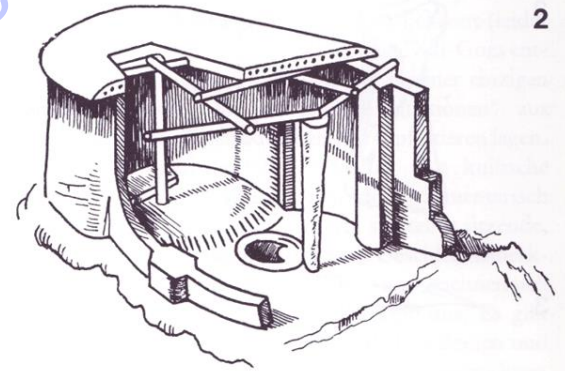
Figure 8 Arukhlo I architecture, showing structures assigned to the uppermost six building levels (Level I latest, Level VI earliest).

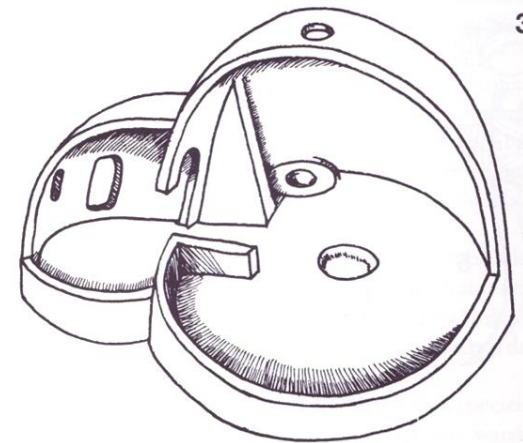
Reste von Rundhäusern mit Lehmziegelwänden. 1 Chramis-Didi-Gora; 2 Aruchlo.

1

2

3

Abb. 15. Imiris-Gora. 1 Plan der Häuser 8–10; 2 Rekonstruktion von Haus 8; 3 Rekonstruktion der Häuser 9–10.

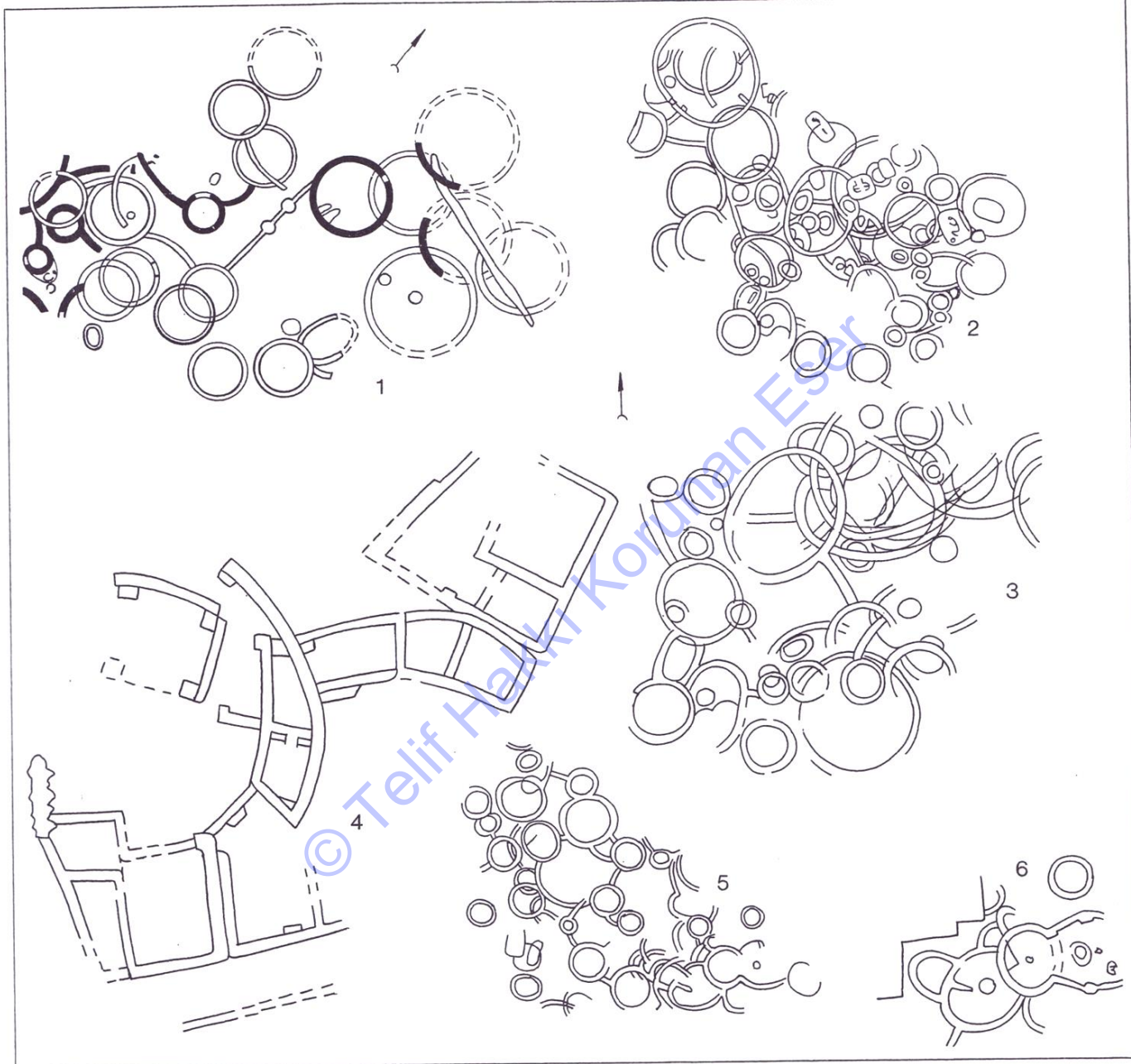

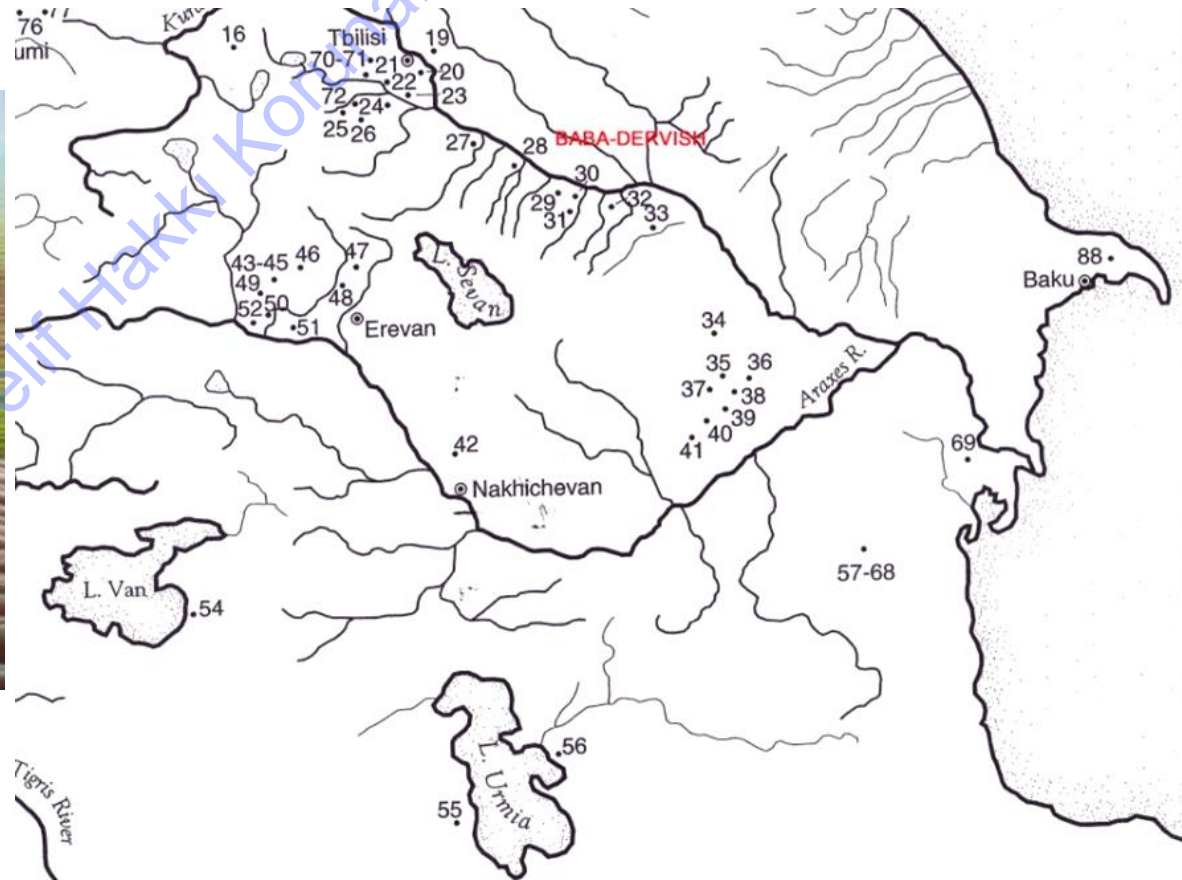
Figure 11

Plans of early agricultural settlements.

(1) Khramis-Didi-Gora; (2, 3) Shulaveris-Gora (general plan and plan of southeastern excavation);

(4) Alikemek-Tepesi; (5, 6) Imiris-Gora (plans of eastern part of excavation and localities nos. 8, 9, and 10).

Merkezi Transkafkasya'da bulunan tek mezar Baba-Dervish'te ele geçmiştir. Bu yerleşimlerin pulluk kullanarak sulu tarım yaptıkları bilinmektedir. Ekilen ürünler arasında 5 çeşit buğday, dört çeşit arpa, darı, çavdar, yulaf, bezelye, mercimek, üzüm vardır.

Çok sayıda çakmaktaşı ve obsidyen mikrolit alet ve orak bıçaklar vardır. Bir kısmında kemik ve ahşap sap korunmuş veya bunların yapıştırıldığı bitümen korunmuştur. Bu bölgede bilinen en eski orak bıçaktır. Obsidyen Gürcistan'da Parvan'dan ve Ermenistan'da Atis'ten gelmiştir.

Figure 7

The settlements of Shomu-Tepe, Toyre-Tepe, and Baba-Dervish I.
(1-7, 9-11, 13) Bone tools; (8) female bone statuette; (12, 14-20) stone tools; (21) sickle; (22-24) ceramics.
Scale in centimeters.

Bakırdan yapılmış deliciler de ele geçmiştir.

Bütün yerleşimlerde çanak çömlek ele geçmiştir, ancak çok fazla sayıda değildir.

Pişmiş toprak antropomorfik figürinler de ortaya çıkmıştır.

Kalkolitik Dönem seramiği, düz görünümlü, kötü pişmiş, saman, kum ve obsidyen kırıkları katılmıştır. Genellikle düz dipli, kulpsuz çömleklerden oluşmaktadır. Yüzeyler siyah, gri veya sarı renkte ve çok az süsleme vardır.

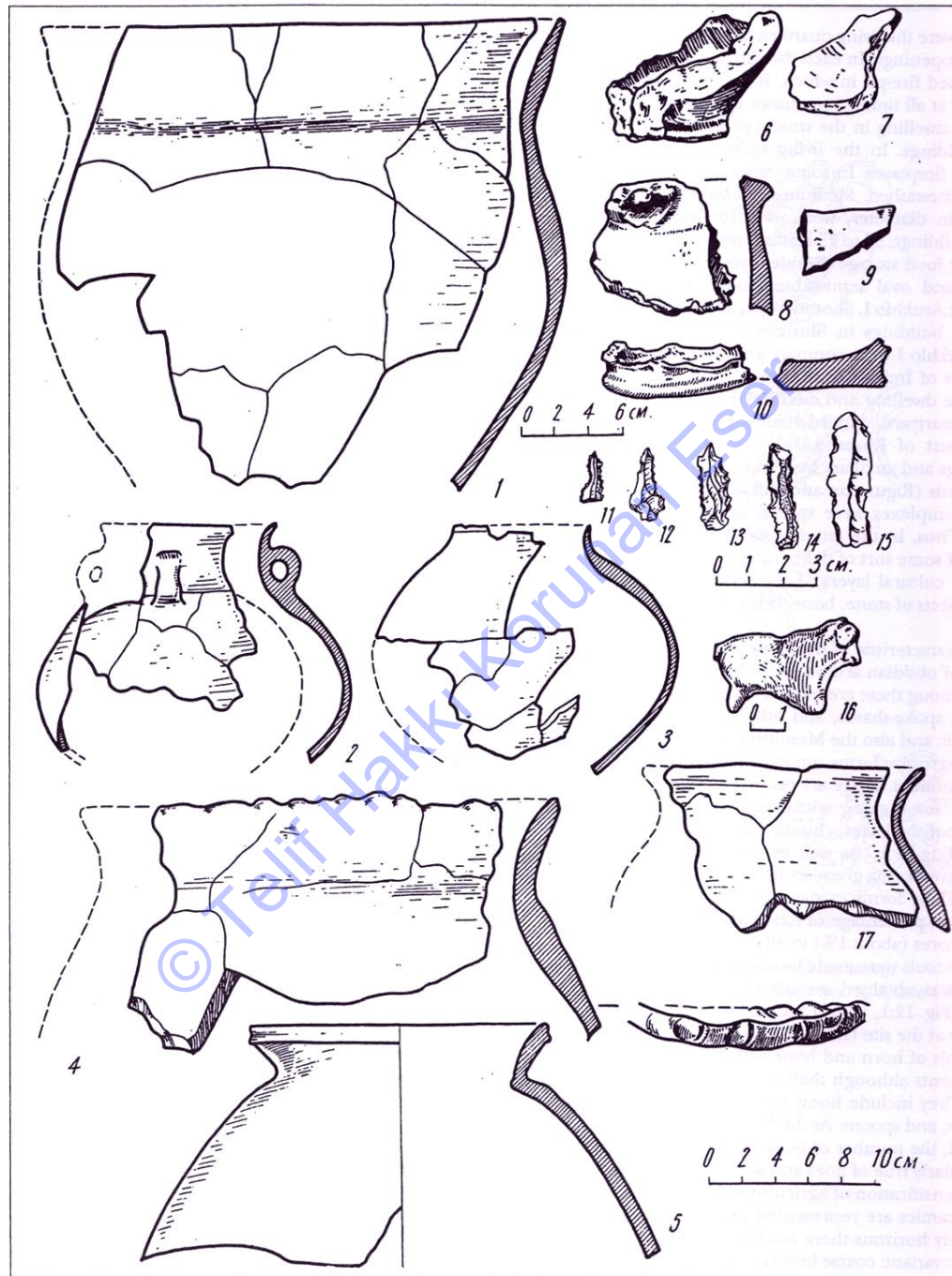

Figure 12 The settlements of Tsopi (1 and 12-17), Amiranis-Gora (2-6), and Abeliya (7-11).
 (1-10, 17) Ceramics; (11-15) stone tools; (16) figure of bull.

Merkez Transkafkasya kronolojisinde Kalkolitik kùltùrleri adlandırma ve tarihleme konusunda tartişmalar vardır.

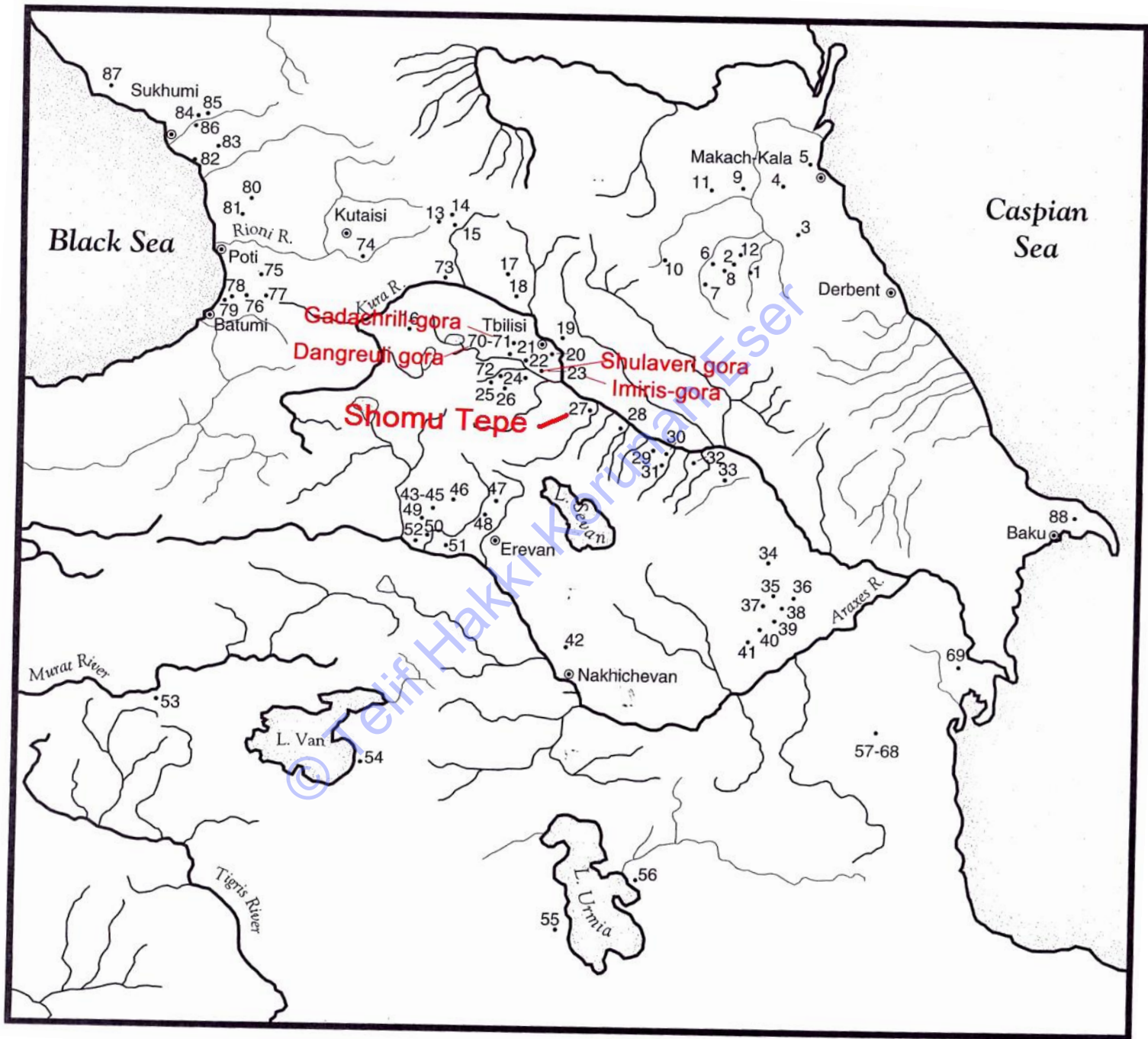
Kùltùrlerin merkez noktası ve dağılım noktaları bir sorun oluşturmaktadır.

Radyokarbon tarihlerinin sayısı az olsa da Kalkolitik kùltùrleri M.Ö. 6. Bin sonu- M.Ö. 5. Bine tarihlenmektedir.

© Telif Hakkı Korunan Eser

Kiguradze, Merkez Transkafkasya Kalkolitik yerleşimlerinin kronolojisini, Kvemo-Kvartli yerleşimlerinde ele geçen tabakası belli buluntulara dayanarak kurmuştur. Ancak yazar, C 14 tarihleriyle kendi şemasının çok uymadığını kabul etmektedir. Diğer araştırmacılar da bu bölgedeki verilerin diğer bölgelere uygulanamayacağı yönünde eleştirilerde bulunmuştur. Birçok araştırmacı bölgedeki tek C 14 olan Shomu Tepe tarihinin anormal olduğunu ve Shulaveris-gora buluntularının da tipolojik olarak daha eski olduğu konusunda hemfikirdir.

Munchaev, C 14 tarihlerine rağmen, en eski Kalkolitik yerleşimin Shulaveris-gora olduğunu Batı Azerbaycan'daki Shomu Tepe Imiris-gora, ve Arukhlo I yerleşimleriyle çağdaş olduğunu belirtmiştir.

Bunların yanında Mezopotamya ile direkt paralel seramiklerin olmadığını belirtmiştir.

© Telif Hakkı Korunan Eser

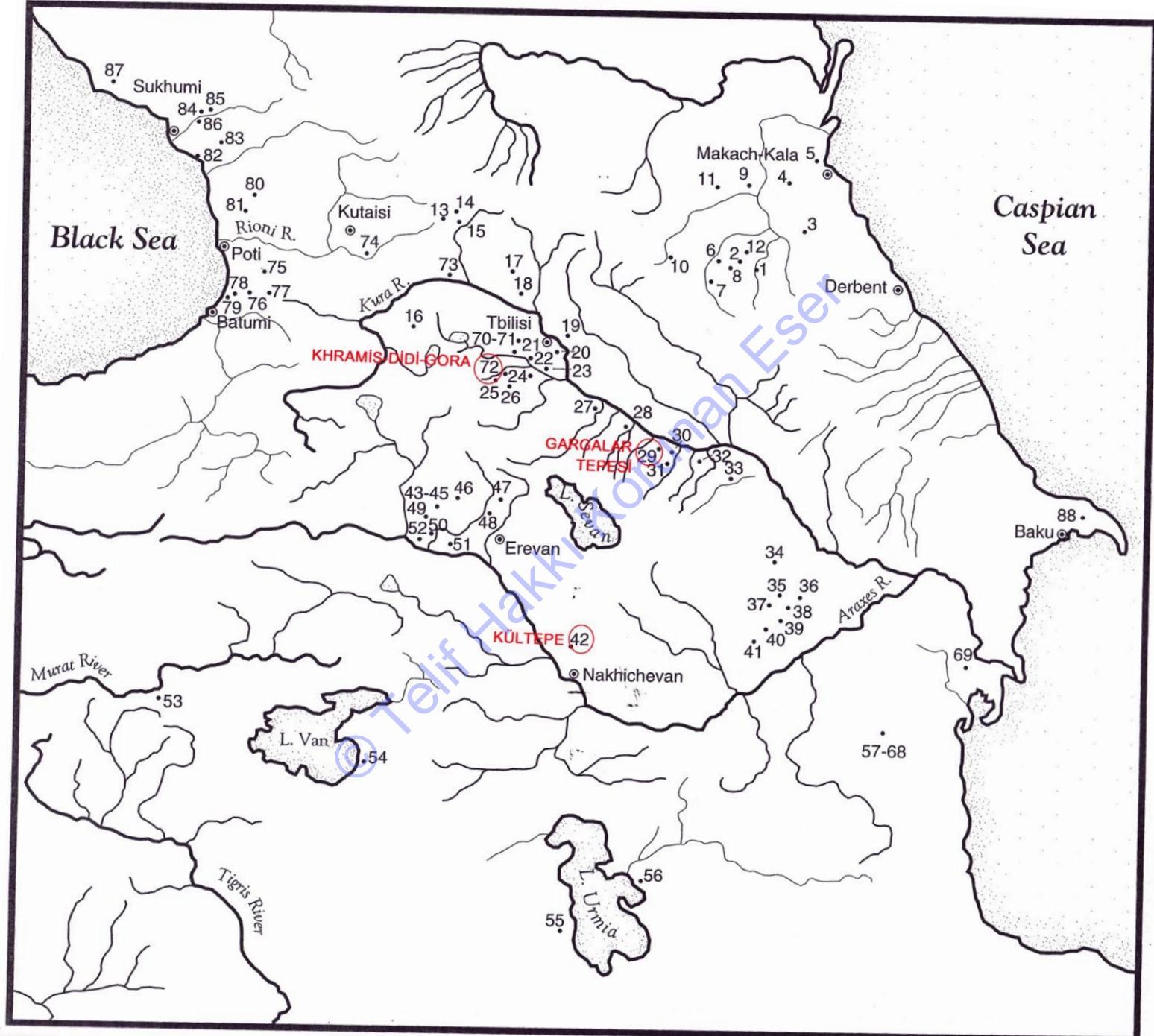
Transkafkasya'da Neolitik Çağ'da nüfus yoğunluğunun azlığı tarımın doğuşunda yeni bir tipe işaret edebilir. Bununla birlikte Kalkolitik teknoloji ve ekonominin kökeni başka bir yerden de getirilmiş olabilir.

Kafkasya'da birdenbire ortaya çıkan tarım ve mimaride plan-konveks tuğlaların kullanılması pişmiş toprak damga mühürlerin ortaya çıkması Yakındoğu'dan göçlere veya kültürel bağlantılara işaret etmektedir.

GÜNEY TRANSKAFKASYA GRUBU

Kafkasya'da en iyi bilinen Kalkolitik yerleşim, Nahçıvan'ın 8 km kuzeydoğusunda bulunan Kultepe'dir. 22 m yüksekliğindeki tepede 4 farklı kültür katı tespit edilmiştir.

Evlerin zeminleri altında 73 mezar bulunmuştur. Bunlardan 25 tanesi mezar hediyesi içermektedir (Seramik, boncuk, obsidyen).

Taş aletler içinde temel formlar; prizmatik bıçaklar, kazıyıcılar ve orak bıçaklardır. Ayrıca taştan öğütücüler, keserler, baltalar, topuzlar, bakır deliciler ve 7 adet boncuk bulunmuştur. Bakır eserler Merkez Transkafkasya'da Gargalar-tepesi ve Khramis-didi-gora'da da ele geçmiştir. Pişmiş toprak figürünler bulunmamıştır. Ancak kilden çok sayıda sapan taşı ele geçmiştir. Seramik genel olarak Merkez Transkafkasya ile aynı olmakla birlikte Kültepe 1 seramiği bezemesiz olması ve daha fazla sayıdaki kap formlarıyla ayrılır.

Kül Tepe- İnan Azerbaycanı

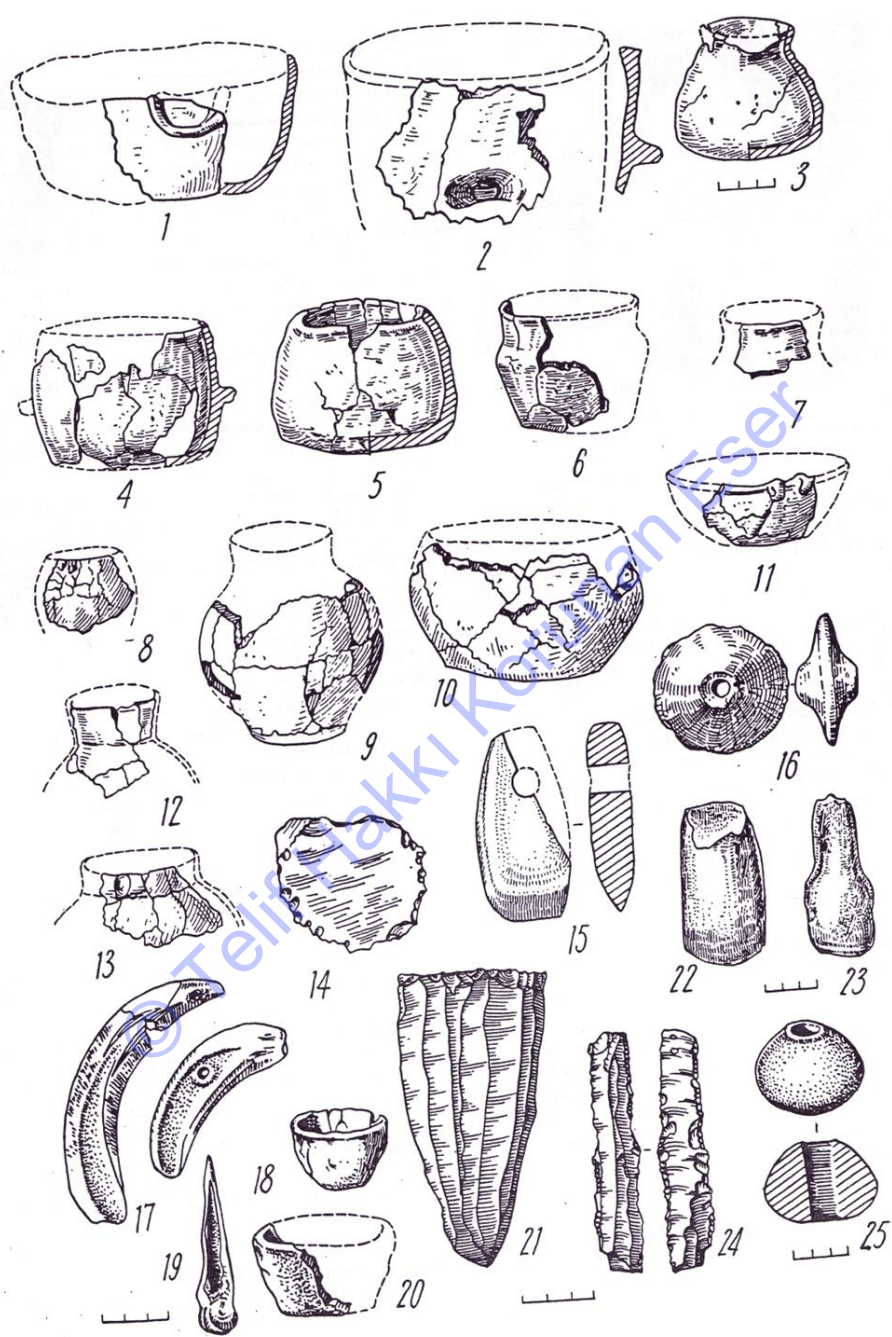

Figure 15 Kyul-Tepe settlement.
 (1-13, 16, 18, 20) Ceramics; (14, 15, 21-25) stone artifacts; (17, 19) bone artifacts. Scales in centimeters.

Seramiğin büyük çoğunluğu açık renk, kum ve saman katkılı kötü pişirilmiş kaba hamurludur.

Kultepe I'de boyalı seramik parçası ve boyalı bir tam kap bulunmuştur. Bu kap Halaf ithalidir. Boyalı seramik iki gruba ayrılmaktadır. Seramiklerin üzerindeki geometrik boya bezemeler Urmiye Gölü'ndeki Hacı Firuz Tepe örnekleriyle karşılaştırmıştır.

© Telif Hakkı Korunmaktadır

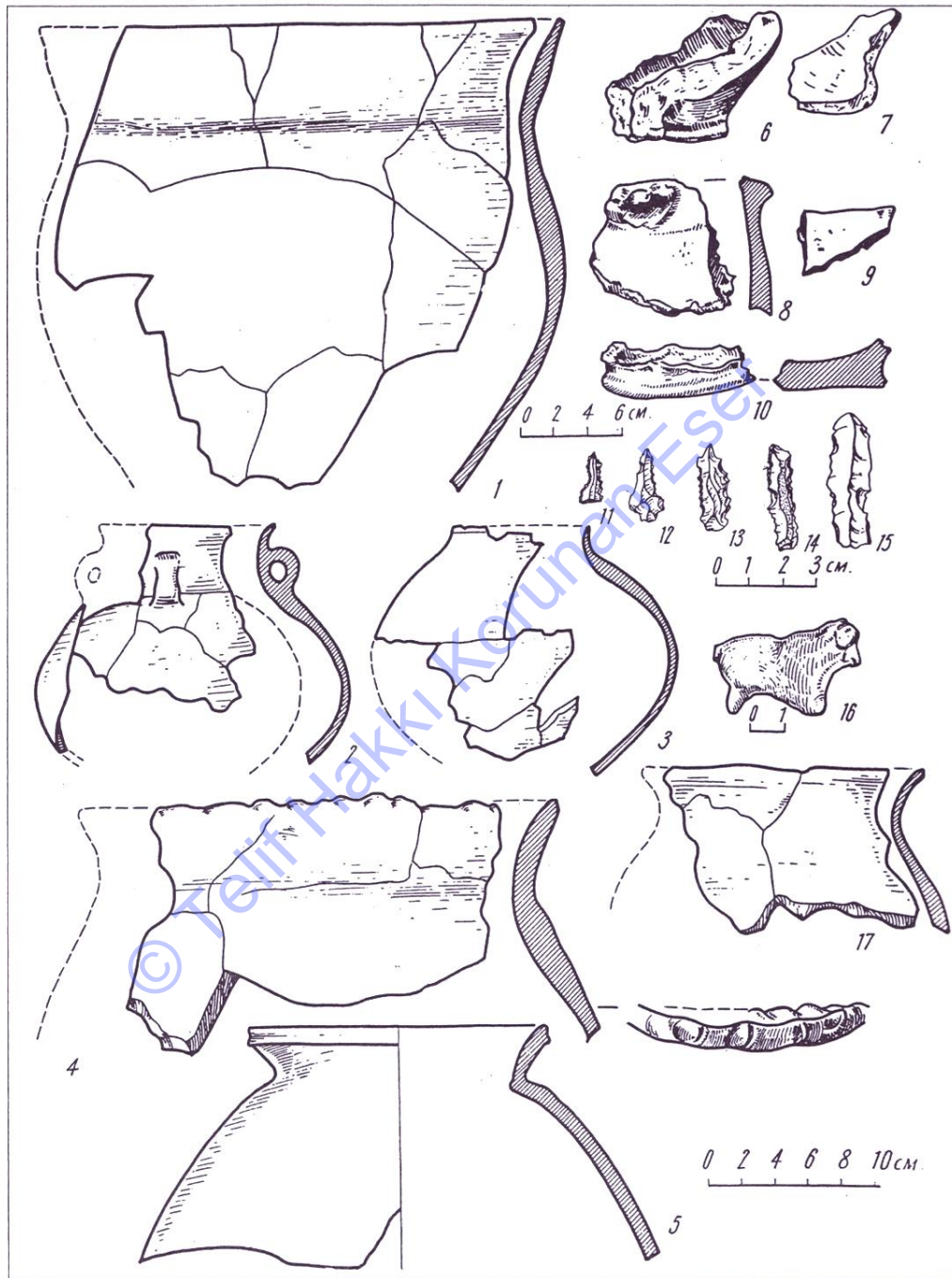

Figure 12 The settlements of Tsopi (1 and 12-17), Amiranis-Gora (2-6), and Abeliya (7-11). (1-10, 17) Ceramics; (11-15) stone tools; (16) figure of bull.

Yanik Tepe. Geoy Tepe, İRAN

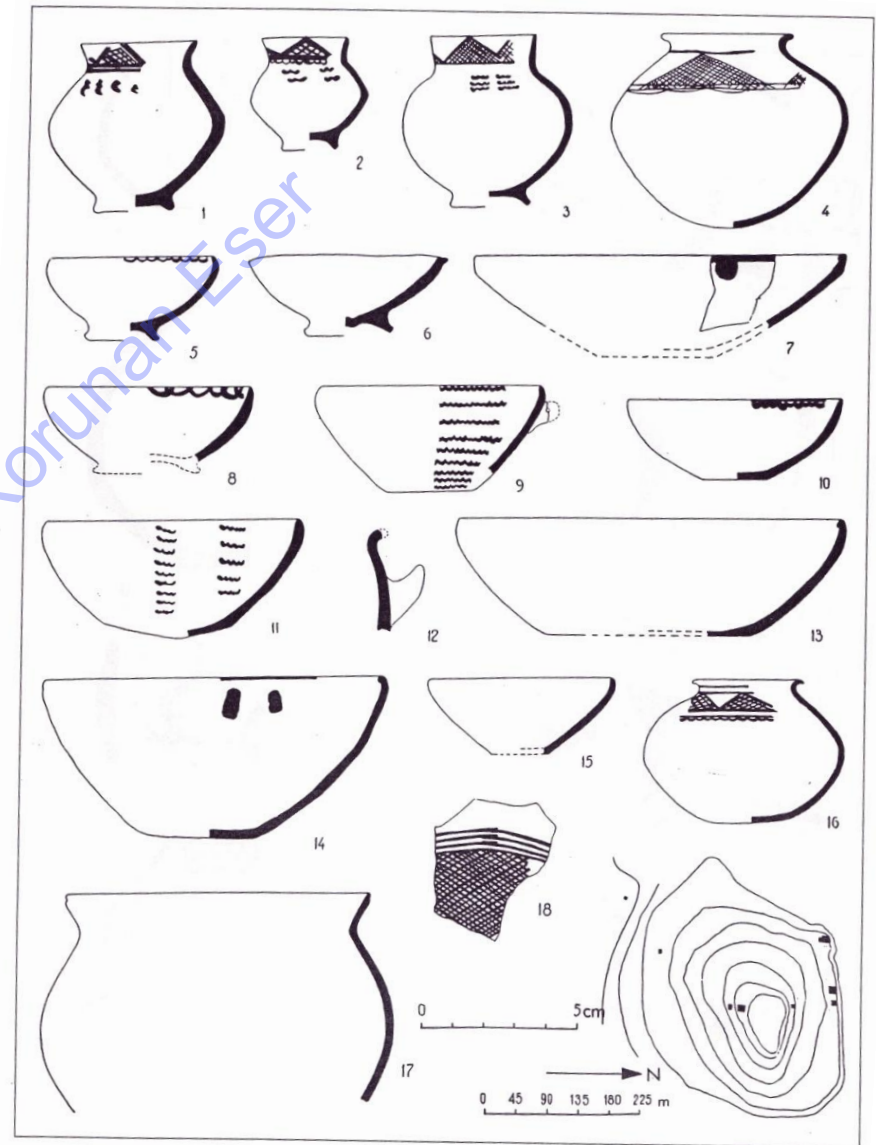
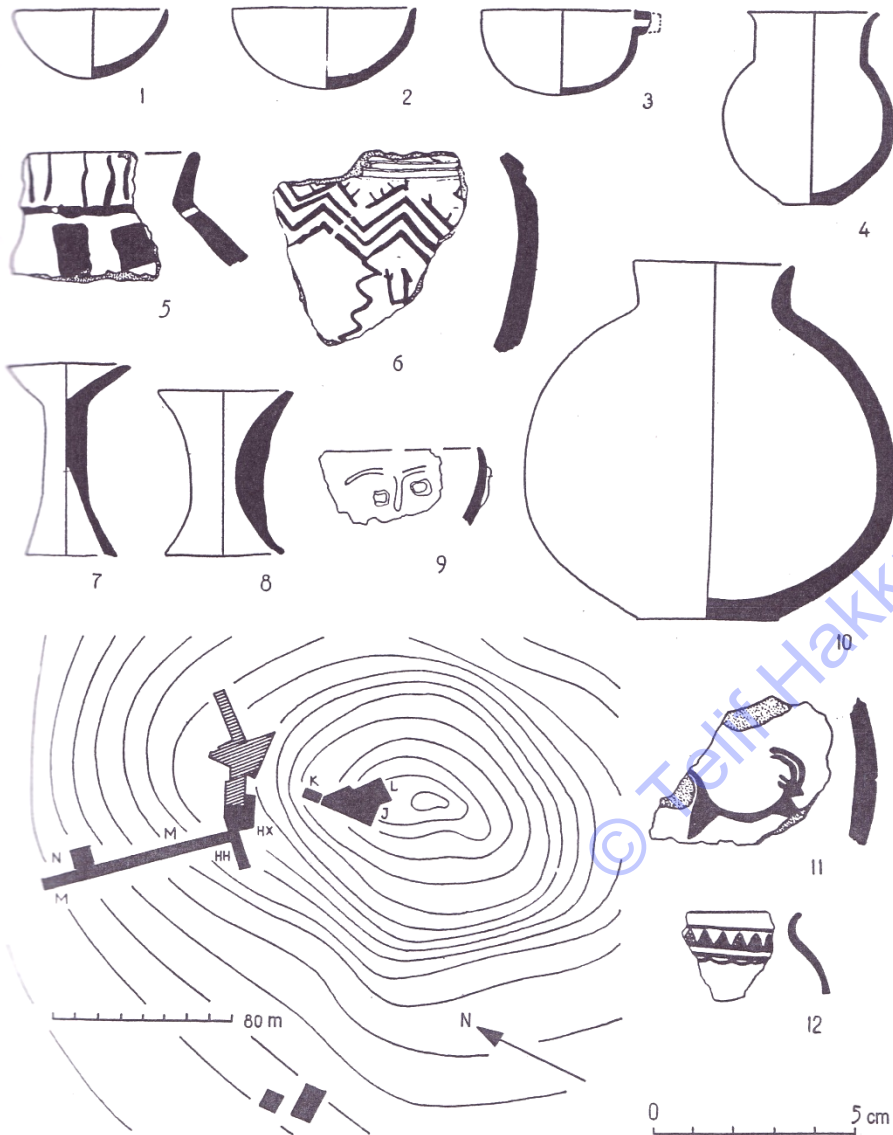

Figure 16 Yanik-Tepe settlement. Ground plan and ceramics from the Chalcolithic layer.

Figure 17 Geoy-Tepe settlement. Ground plan of the Chalcolithic layer (bottom, right) and ceramics.

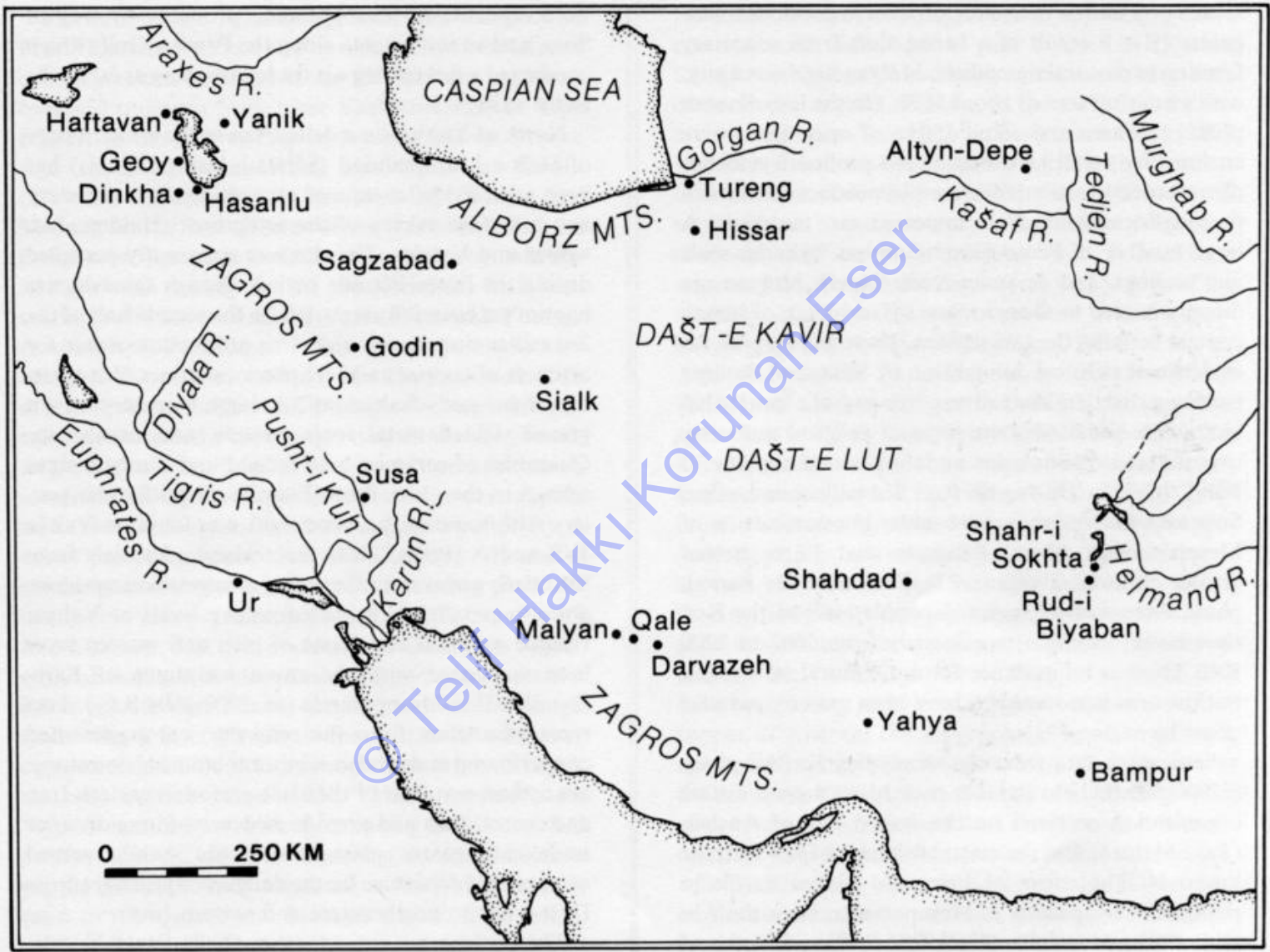
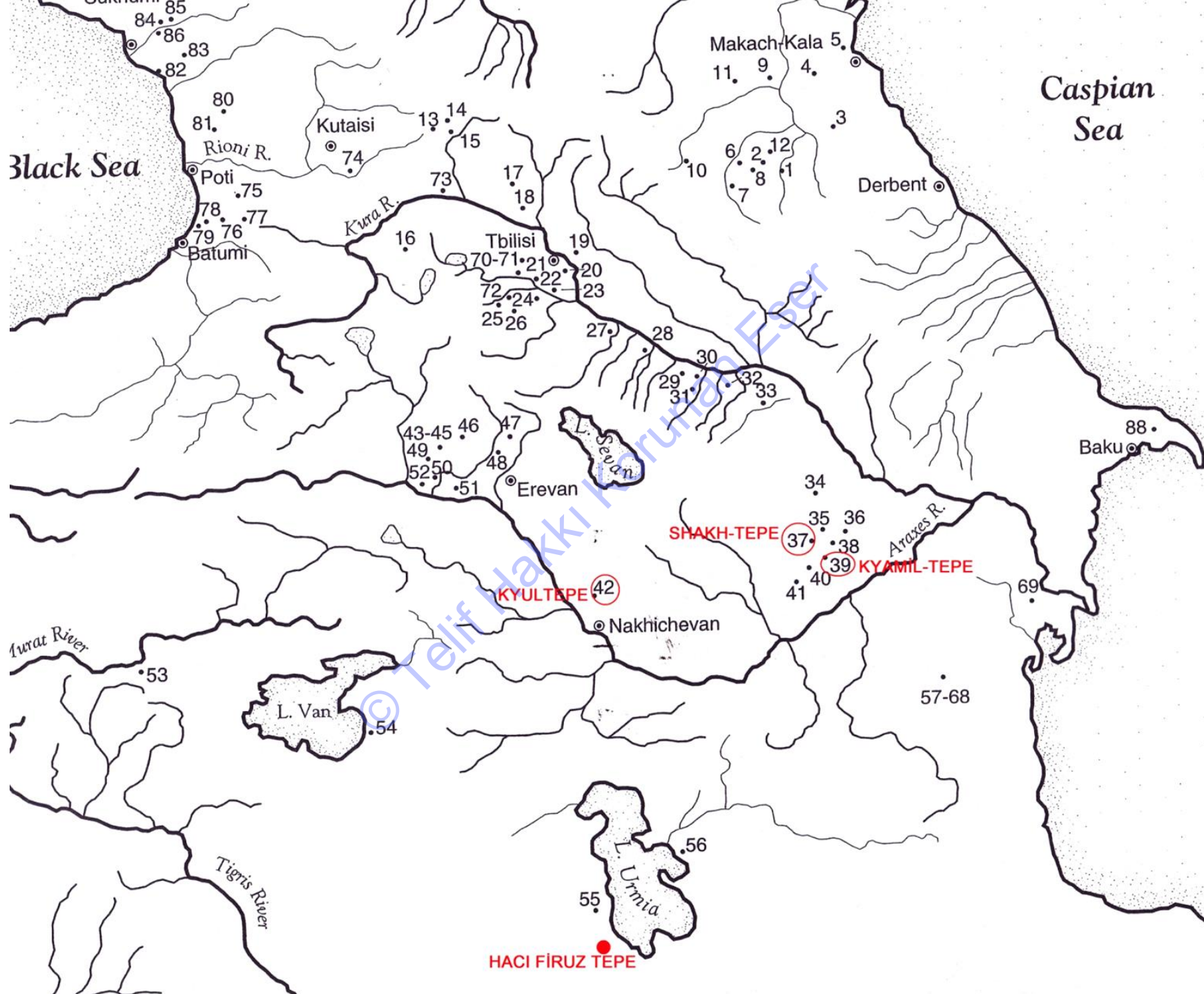

Figure 29. Bronze Age sites in Iran and Afghanistan

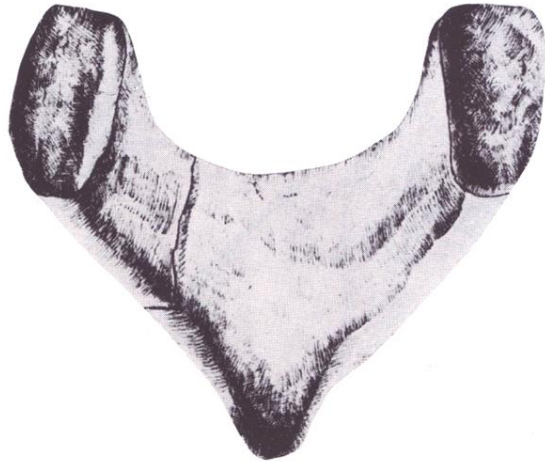
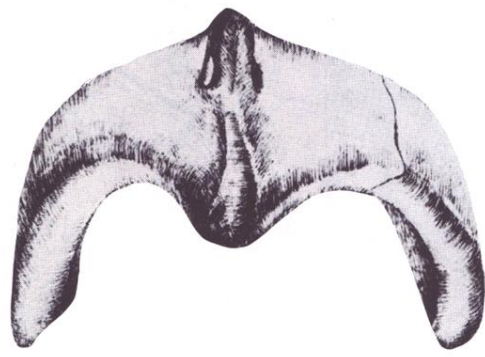
Genel olarak Güney Kafkasya seramiği yapım tekniği ve boya bezemeleri açısından Halaf kültüründen Urmiye kültürlerine daha yakındır. Bunların yanında tırnak baskı bezemeli Kalkolitik seramiklerin en yakın benzerleri İran'da Urmiye yakınındaki yerleşimlerde dir.

ERMENİSTAN

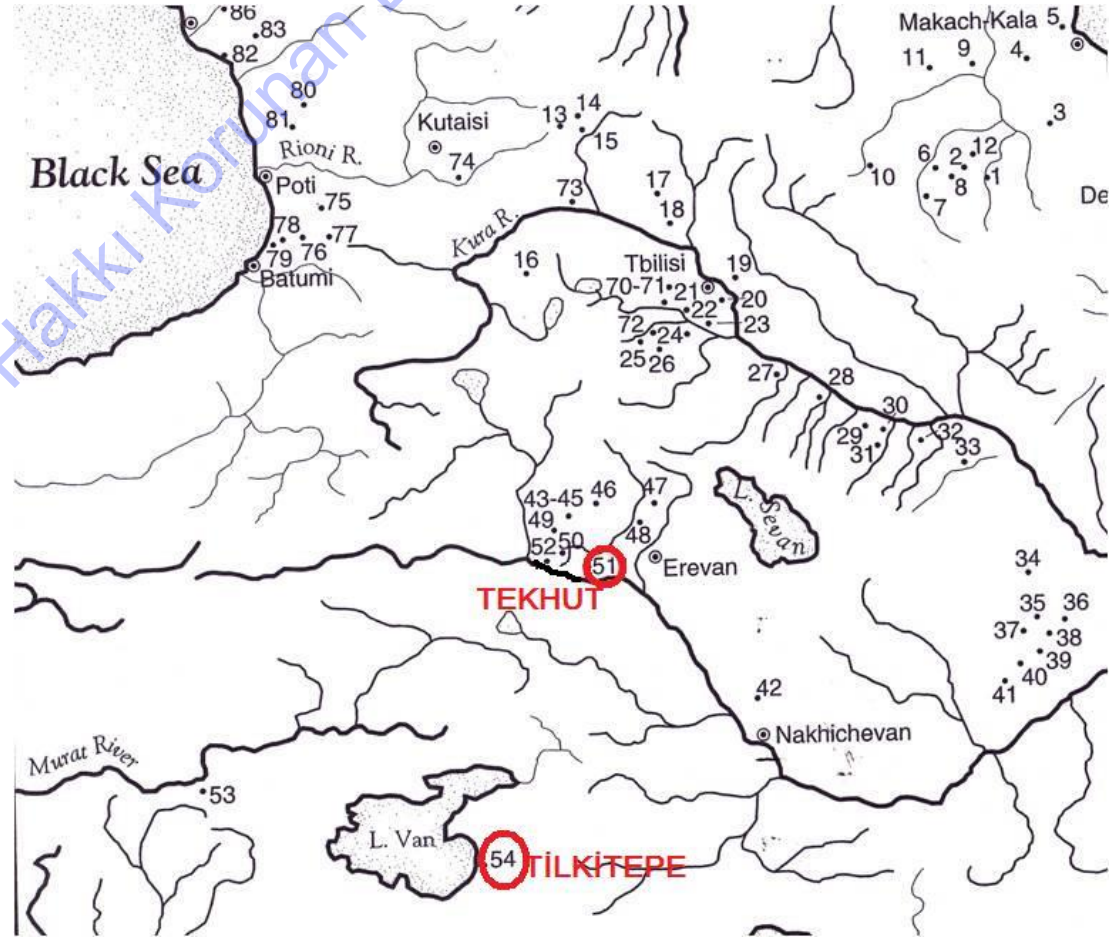
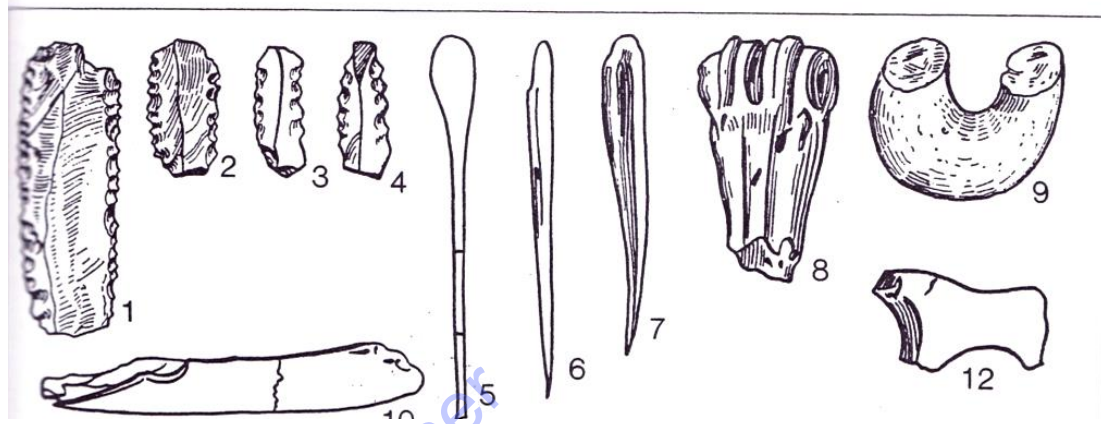
Kalkolitik Dönem'e ait en iyi araştırma ve kazılar Tekhut yerleşiminde yapılmıştır. Bu döneme ait zeminlerinde ocaklar bulunan yuvarlak planlı yapılar kazılmıştır. Daha sonraki Kura-Aras kültürünün karakteristiği olacak olan pişmiş toprak taşınabilir ocakların olduğu tek Kalkolitik yerleşimdir. Çakmaktaşı ve obsidyen makrolit aletler ele geçmiştir. Obsidyen kaynağı Ağrı Dağı'dır. Kalkolitik Çağ'a tarihlenen Van Gölü yakınındaki Tilkitepe obsidyen ticaretinde önemli bir merkezdir. Ayrıca arsenikli bakırdan bir bıçak ve iki delici ele geçmiştir.

13

Seyyar ocak
Portable hearth

© Telif Hakkı Korunan Eser

Tekhut Kalkolitik seramiğinde iki grup vardır. İki Kultepe I'den tanınan düz basit kaba hamurlu seramiktir. Diğeri kabın boynundan dibine doğru sarı taban üzerine siyah ya da kırmızı dikey çizgi bezemeli gruptur.

Munchaev bu grubu Urmiye'deki Pisdeli Tepe Kuzey Ubeyd özellikli yerleşimiyle karşılaştırarak Ubeyd seramikleriyle bir tutar. Bu boyalı seramik Tilkitepe'de Post-Halaf'a tarihlenen örneklerle benzerdir.

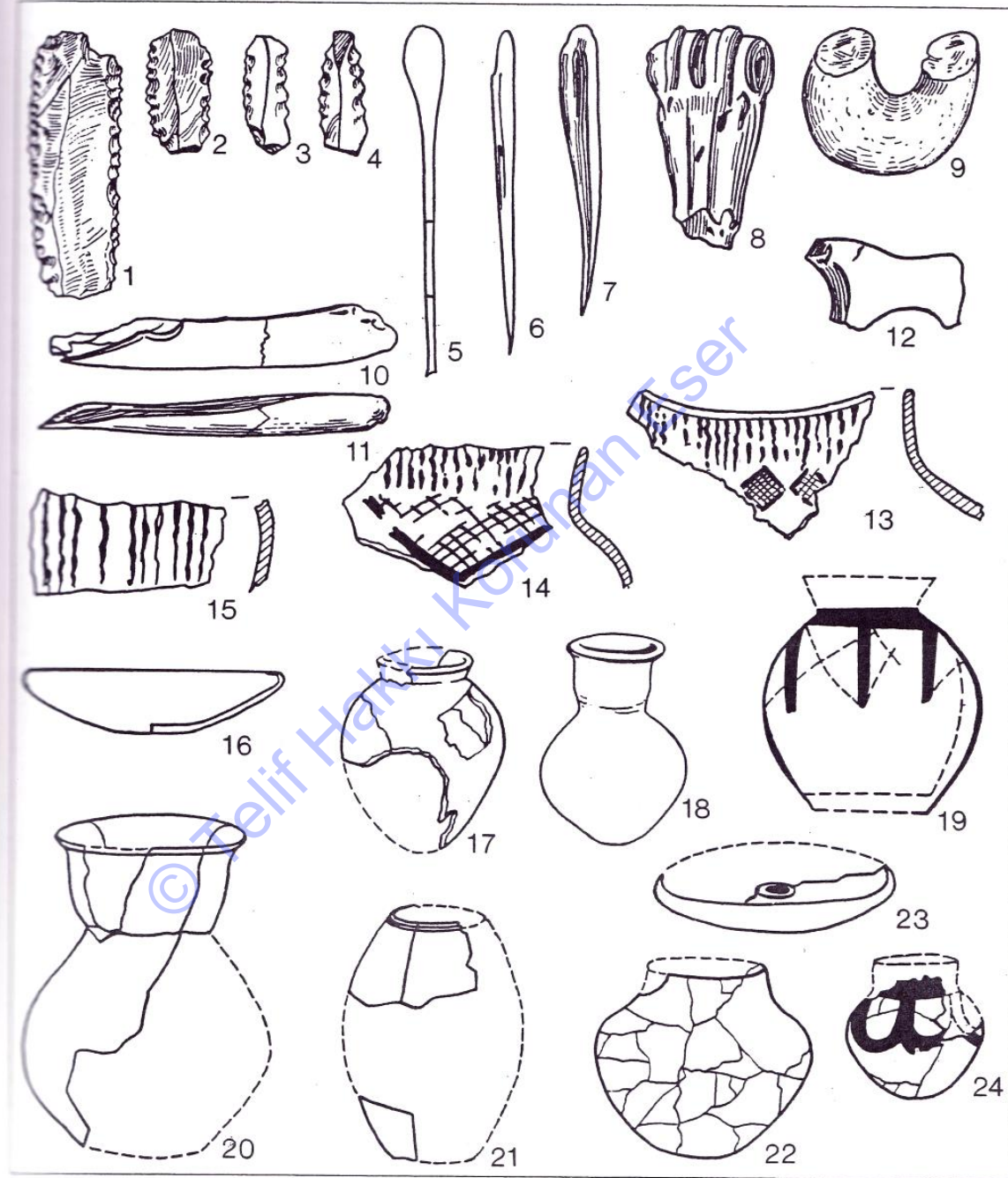

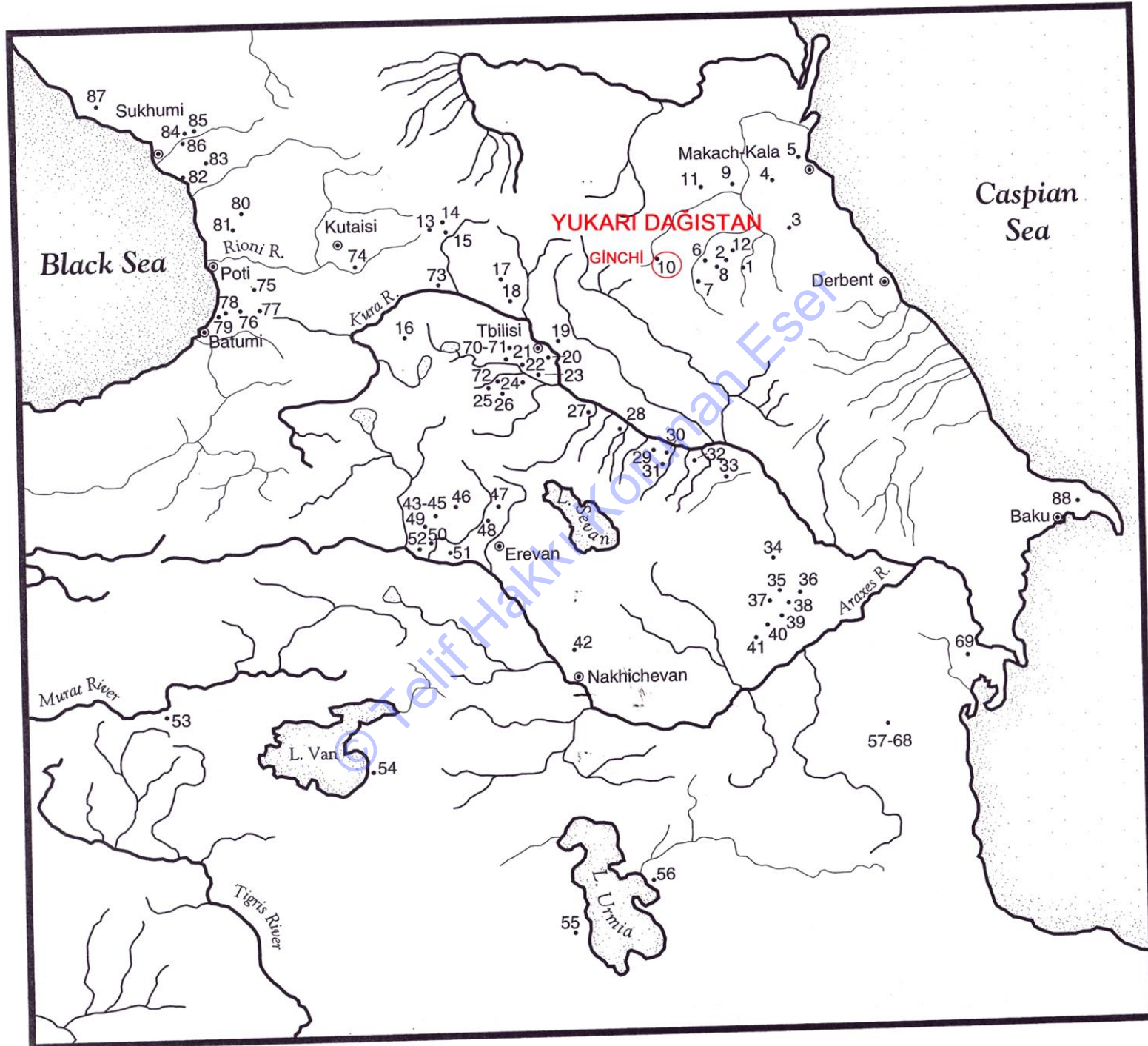
Figure 13

Tekhut settlement.

(1-4, 9) Stone artifacts; (5-8, 10, 11) bone artifacts; (12) figurine of an animal; (13-24) ceramics.

DAĞISTAN

Kalkolitik Dönem'e tarihlenen Transkafkasya tipi tek yerleşim Yukarı Dağıstan'daki Ginchi'dir. Yuvarlak planlı evler yaygındır. 2 m kalınlığında taştan bir savunma duvarı da tespit edilmiştir. Siyah veya kahverengi yüzlü, perdahlı, kum katkılı kaba hamurlu seramik karakteristiktir. Az da olsa Kultepe tipi boyalı veya ensize şevron bezemeli seramikler de vardır. Bakır aletlerin de varlığı yerleşimin M.Ö. 5. Bine tarihlenmesi gerektiğine işaret etmektedir.

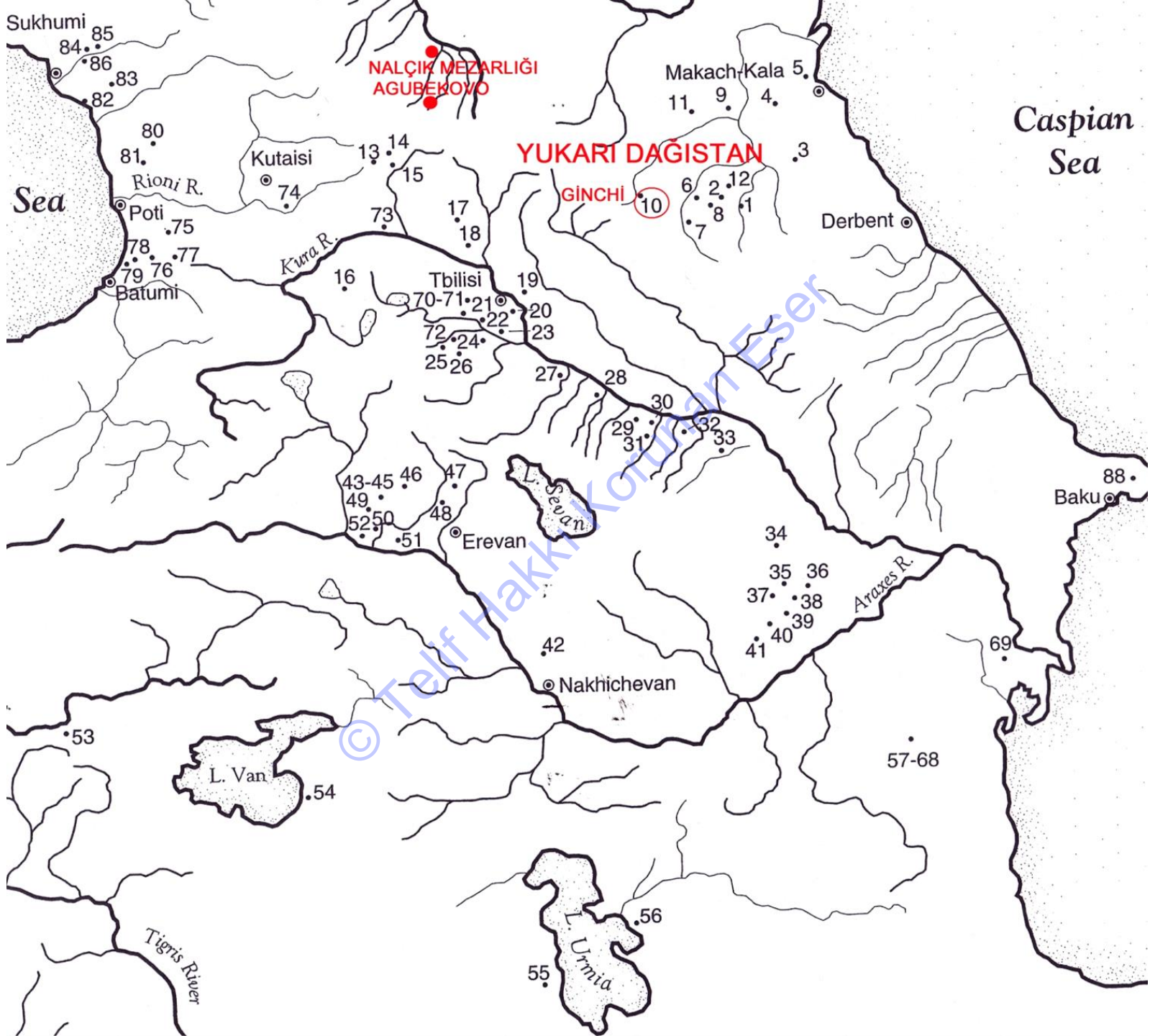

KUZEY-MERKEZİ KAFKASYA

Kalkolitik Çağ'a tarihlenen Nalçık Mezarlığı ve Agubekovo yerleşimleri vardır.

Agubekovo'da bezemesiz, açık renk, kaba hamurlu seramik karakteristiktir. Munchaev M.Ö. 5. Bin sonuna tarihlenmektedir.

Nalçık Mezarlığı'nda ise kırmızı ochre boyalı hoker pozisyonundaki iskeletlerin yanında çok az taş boncuklar, bakır halkalar, taş bıçaklar ele geçmiştir. Munchaev mezarlığı M.Ö. 5. Binin ikinci yarısına tarihlenmiştir.

NALÇIK MEZARLIĞI
AGUBEKOVO

YUKARI DAĞISTAN

GINCHI

Caspian
Sea

Sea

© Telif Hakkında Bilgi İçin Lütfen İletişim Kurunuz

KARADENİZ SAHİLİ

Rioni nehri kıyısındaki Tetrametsa yerleşimi Erken Kalkolitik safhaya aittir. Çok az kaba hamurlu, kötü pişmiş seramik bulunmuştur. Abhazya'da ise Quad-ikhu ve Macharskoe yerleşimleri vardır. Çok az mimari ve kaba, düz dipli seramik bulunmuştur. Ayrıca Quad-ikhu'da kurşun ingotlar ele geçmiştir. Macharskoe'den C 14 sonucuna göre yerleşim M.Ö. 5. Binin ortasına tarihlenebilir.

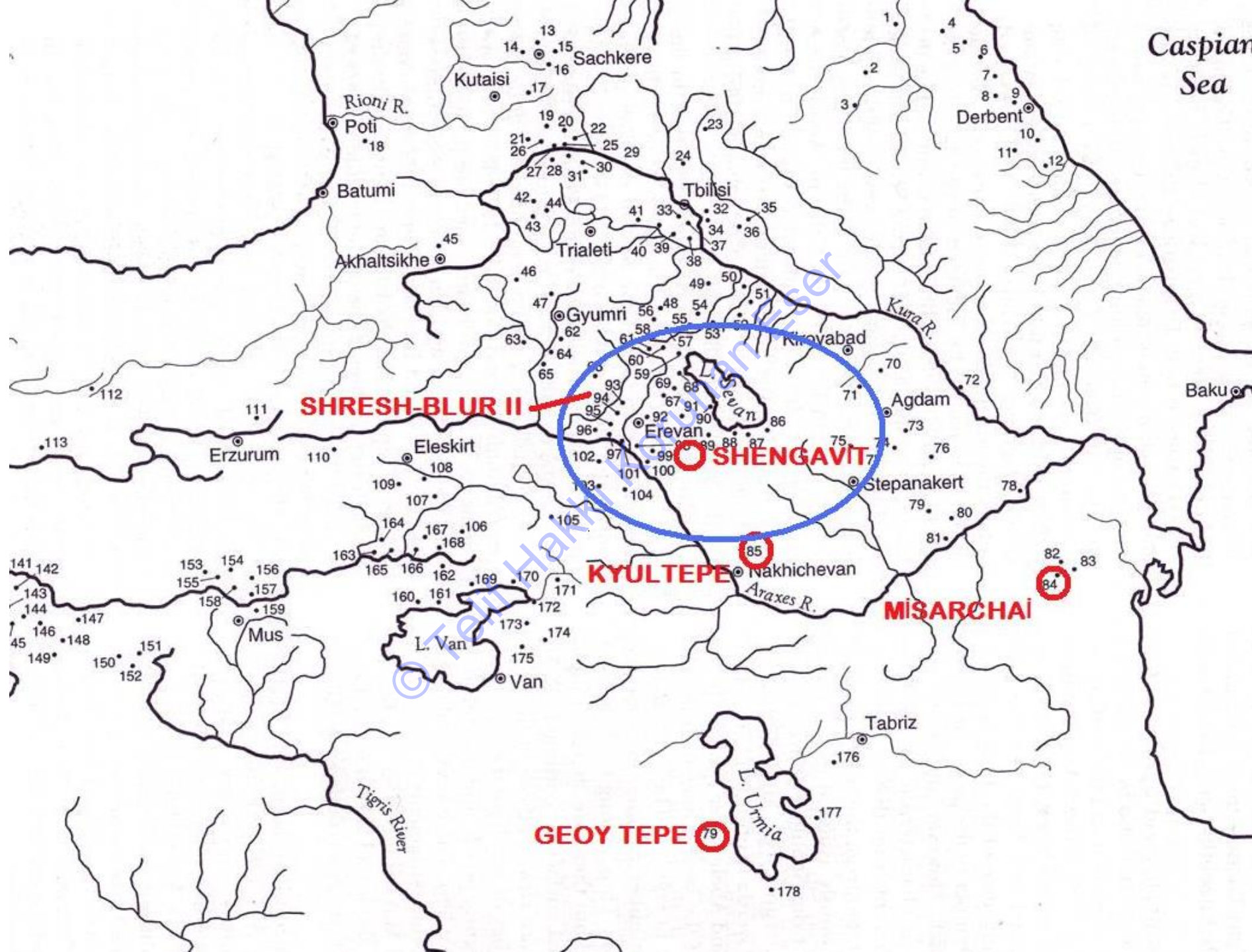

ERKEN TUNÇ ÇAĞI KRONOLOJİSİ

KURA-ARAS KÜLTÜRÜ

Yaklaşık M.Ö. 3600'de Kafkasya'da Erken Tunç Çağı, *Erken Transkafkasya* veya *Kura-Aras kültürü* ortaya çıkar. Çok geniş bir coğrafyada ilk kez yüksek nehir teraslarında ve bazı Kalkolitik yerleşimlerin üzerinde karşımıza çıkmaktadır.

Bunların içinde Kyul-tepe, Misarchai(Misarçay), Shengavit ve Kuzeybatı İran'daki Geoy Tepe sayılabilir.

Caspian Sea

Sachkhere
Kutaisi

Rioni R.
Poti

Derbent

Batumi

Tbilisi

Akhaltsikhe

Trialeti

Gyumri

Kirovabad

Kura R.

SHRESH-BLUR II

SHENGAVIT

L. Sevan

Erevan

Agdam

Baku

Erzurum

Eleskirt

Stepanakert

KYULTEPE

Nakhichevan

MISARCHAI

Araxes R.

141 142

153 154 156

163 165 166 168

160 161

172 173 174

143 144

155 157 159

Mus

L. Van

175 176

145 146 148

151 152

Tabriz

GEOY TEPE

79

L. Urmia

177

178

Tigris River

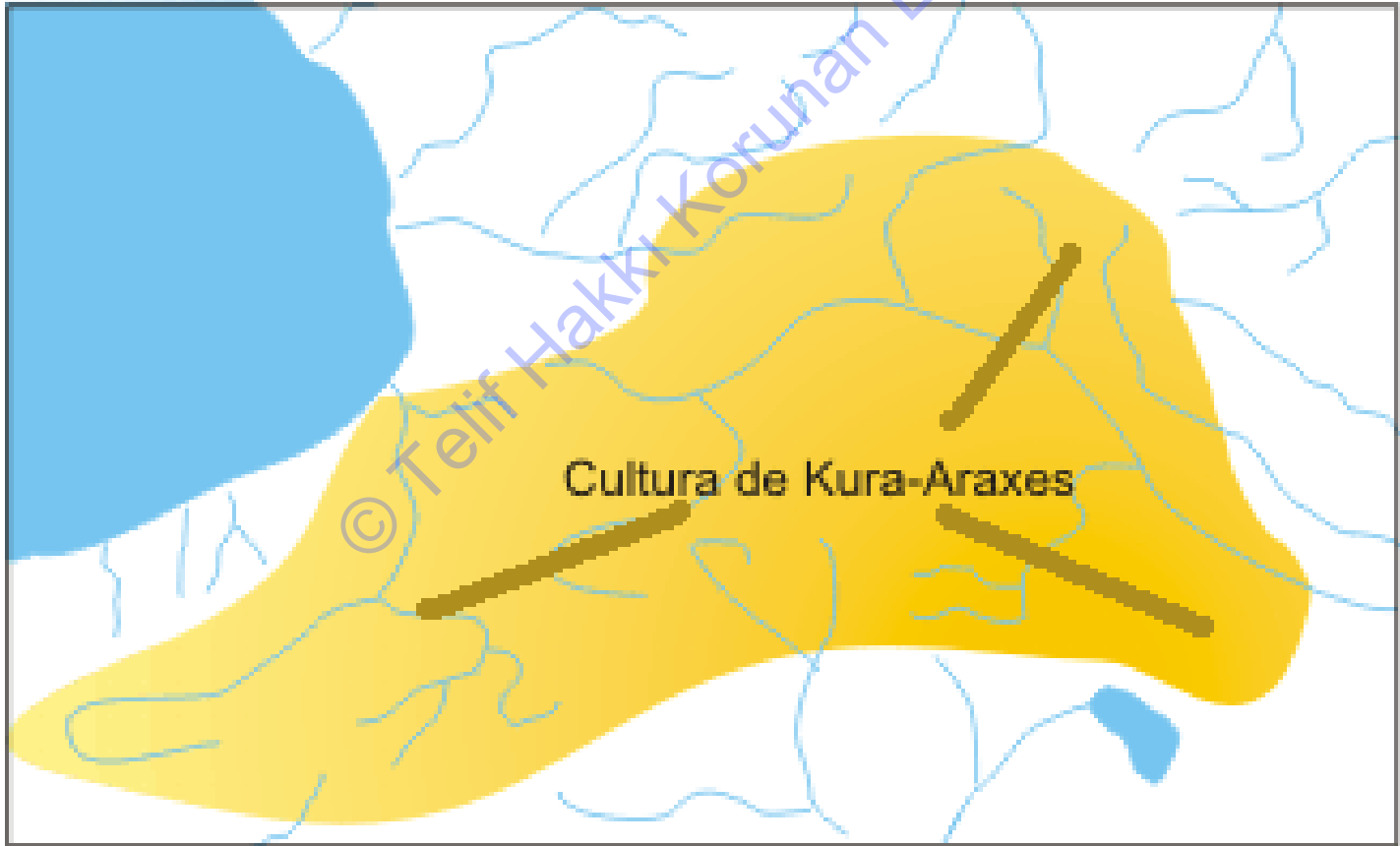
- **Kura-Aras seramiği Kalkolitik seramikten farklı olsa da, siyah perdahlı bezemeli bazı Kalkolitik formlar bu seramiğin öncüleridir.**
- **Burney ve Lang Erivan Bölgesi'ndeki Shresh-Blur II ve Shengavit II'nin Kura-Aras kültürünün ortaya çıktığı en erken bölge/ anavatan olduğunu belirtmiştir.**

		WERKSTOFF STEIN	
PALÄOLITHIKUM (Altsteinzeit)	1,75 Millionen Jahre	Funde der ersten Hominiden in Dmanissi (Homo erectus)	
	35.000	Funde des Homo sapiens in Dewis Chwreli	
MESOLITHIKUM (Mittelsteinzeit)	16.000	Übergang von Höhlen- zu Freilandsiedlungen	
NEOLITHIKUM (Jungsteinzeit)	9.000	Neolithische Revolution: Erste Viehzüchter und Ackerbauern. Herausbildung zweier Kulturbereiche in West- und Ostgeorgien. Erste Keramik um 7.000 v. Chr.	
CHALKOLITHIKUM (Kupfersteinzeit)	6.000	WESTGEORGIEN	OSTGEORGIEN
		DIE EPOCHE DER FRÜHEN METALLE	
	5.600 - 5.400	Erste Kupferobjekte in Sagwardschile, Tetri Mgwime, Samele Klde, Matschara	Frühe Ackerbaukultur Schulaweri-Schomutepe-Kultur Erste Kupferobjekte in Chramis Didi-Gora, Aruchlo/Nachiduri
	4.100 - 3.900		Erste Zinnbronzeobjekte in Delissi
FRÜHBRONZEZEIT	3.500		Beginn der Kura-Araxes-Kultur
		Verbreitung von Metallobjekten aus Kupfer und Arsenkupfer	
	3.000		Blütezeit der Kura-Araxes-Kultur
	2.500	Dolmen-Kultur Kurgan von Satschchere Siedlung von Pitschori	Verbreitung von Zinnbronzen Kurgan-Kulturen Martkopi-, Bedeni-, Alzani-Stufen Gold- und Silberobjekte
	Die „klassische“ Zinnbronze setzt sich durch. Aufschwung des Gold- und Silberschmiedehandwerks.		
MITTELBRONZEZEIT	2.000	Grabfunde von Brili u. a. Kaukasische Besonderheit: Antimon	Trialeti-Kultur

Birçok Rus bilim insanı, Güney Gürcistan'daki Orta Kura Vadisi'nde ele geçen Kalkolitik seramiklerin Kura-Aras seramiği ile bazı benzer noktalara sahip olduğunu belirlemiştir. Görünürde Kura-Aras kültürü birden ortaya çıkan belgesiz, tanımsız bir kültürdür. Diğer Kafkasya kültürlerinin aksine, Kura-Aras kültürü İngilizce yazılmış birçok çalışmanın konusu olmuştur.

İran'da Urmiye Bölgesi kazılarında, Doğu Anadolu Keban projesi kazılarında ve A. Sagona'nın çalışmaları önemlidir. **Kura-Aras I kültürü** M.Ö. 3700-3600 lerde başlar.

Çekirdek bölgeden batıya doğru Erzurum'a, Kuzeybatıya doğru Azerbaycan'a ve güneye doğru İran'a kadar yayılır. Bu bölgede Erken Kura-Aras kültürü gelişmiştir.

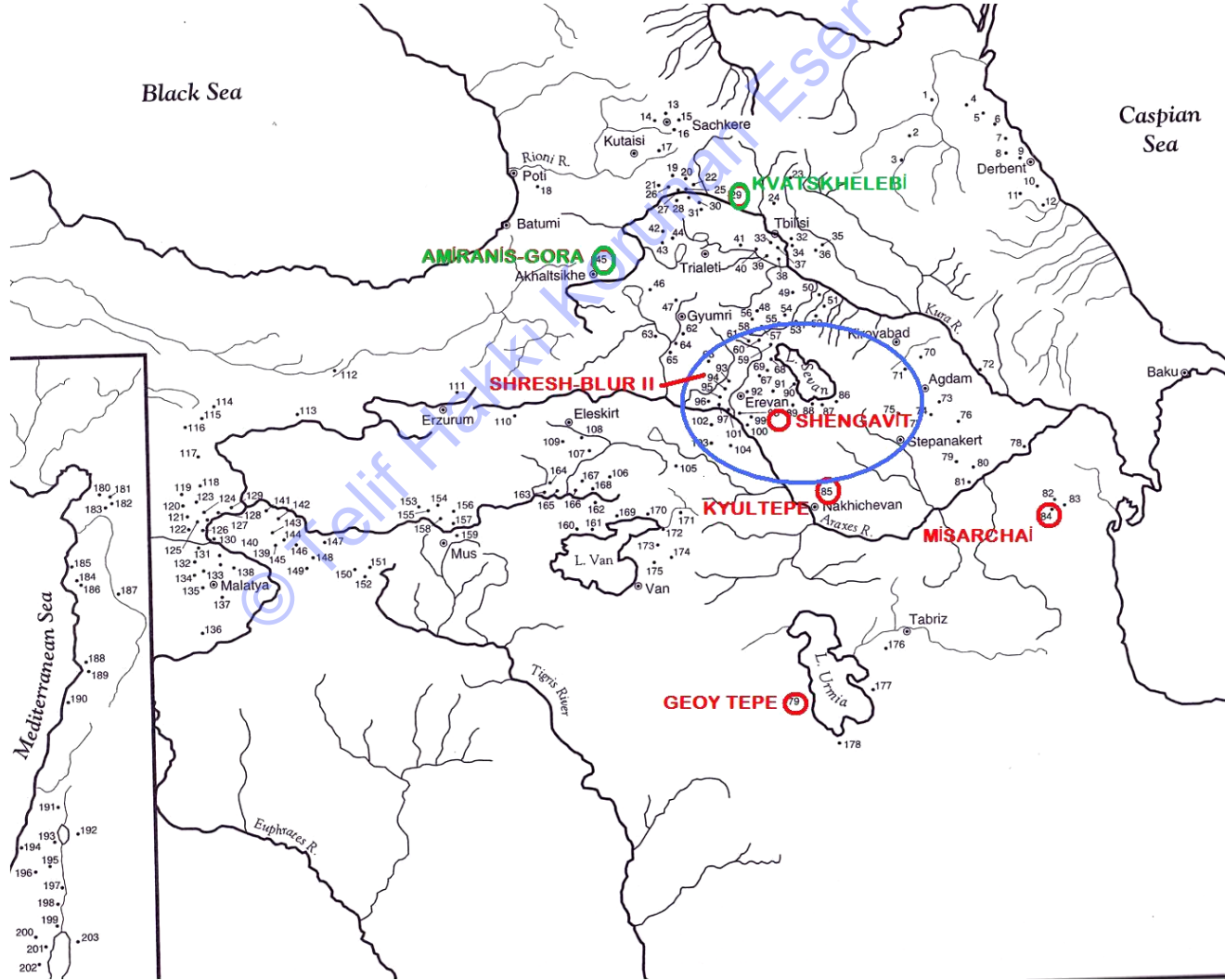

Kura-Aras toplumu teknik ve estetik açıdan hem seramik hem de metalürjide büyük gelişme sağlamıştır.

ilk kez evcilleştirilmiş at (?) Kura-Aras kültüründe ortaya çıkmıştır. At, Kalkolitik Dönem'de Aşağı Kura vadisi steplerinde karşımıza çıkar. M.Ö. 5000-4500'lerde daha kuzeyde ilk atlar ortaya çıkar.

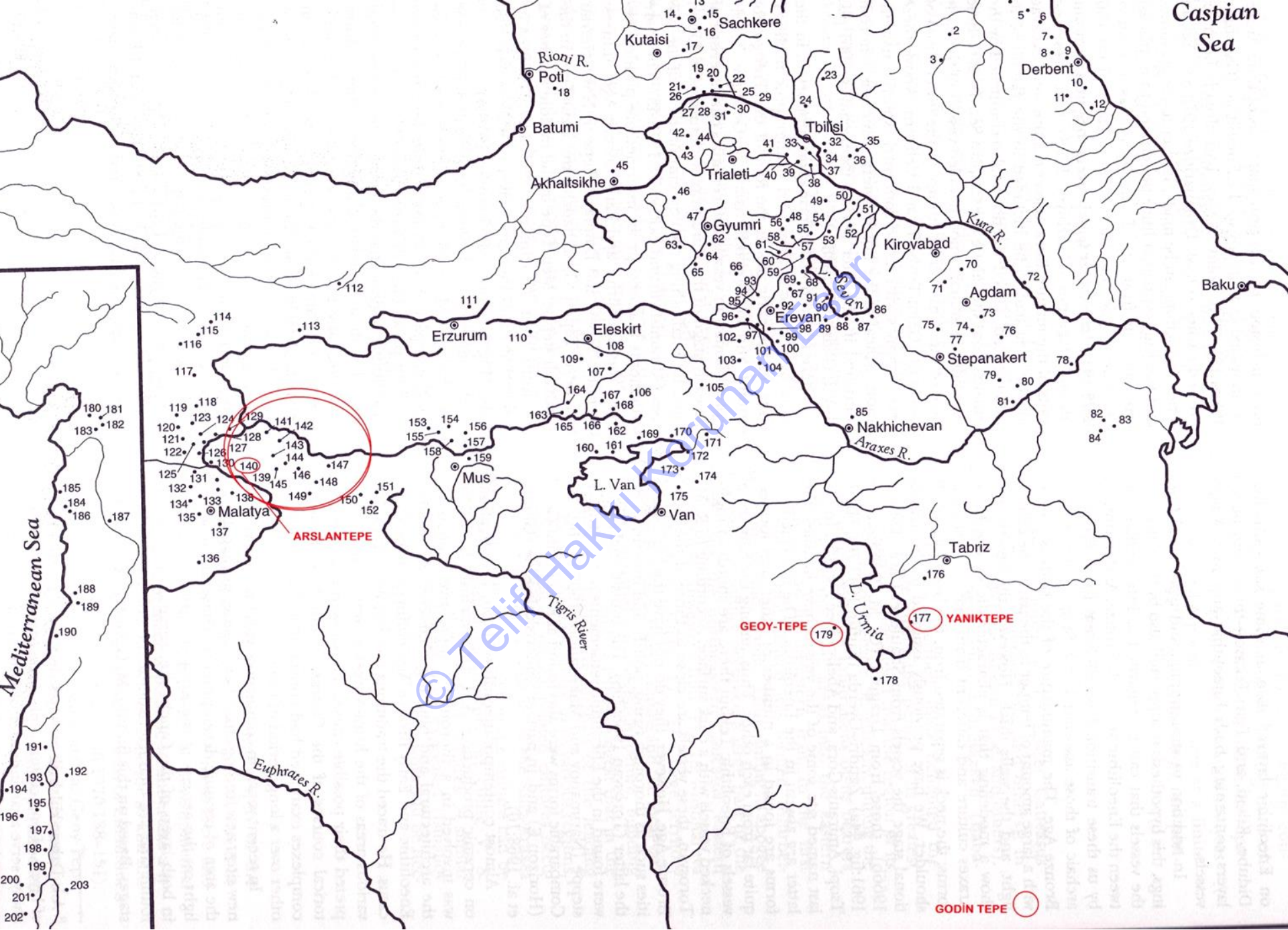
Kvatskhelebi ve Amiranis-gora gibi daha önemli yerleşimler 5 m kalınlığında taş surlarla çevrelenmiştir. Erivan yakınındaki Shengavit'te savunma duvarı altındaki bir tünel ile nehre veya limana ulaşılmaktadır.

Kura-Aras II M.Ö. 3300'lerde başlar ve çağdaşı Elazığ yakınındaki yerleşimlerde Uruk IV ve Cemdet Nasr ithalleri ortaya çıkar.

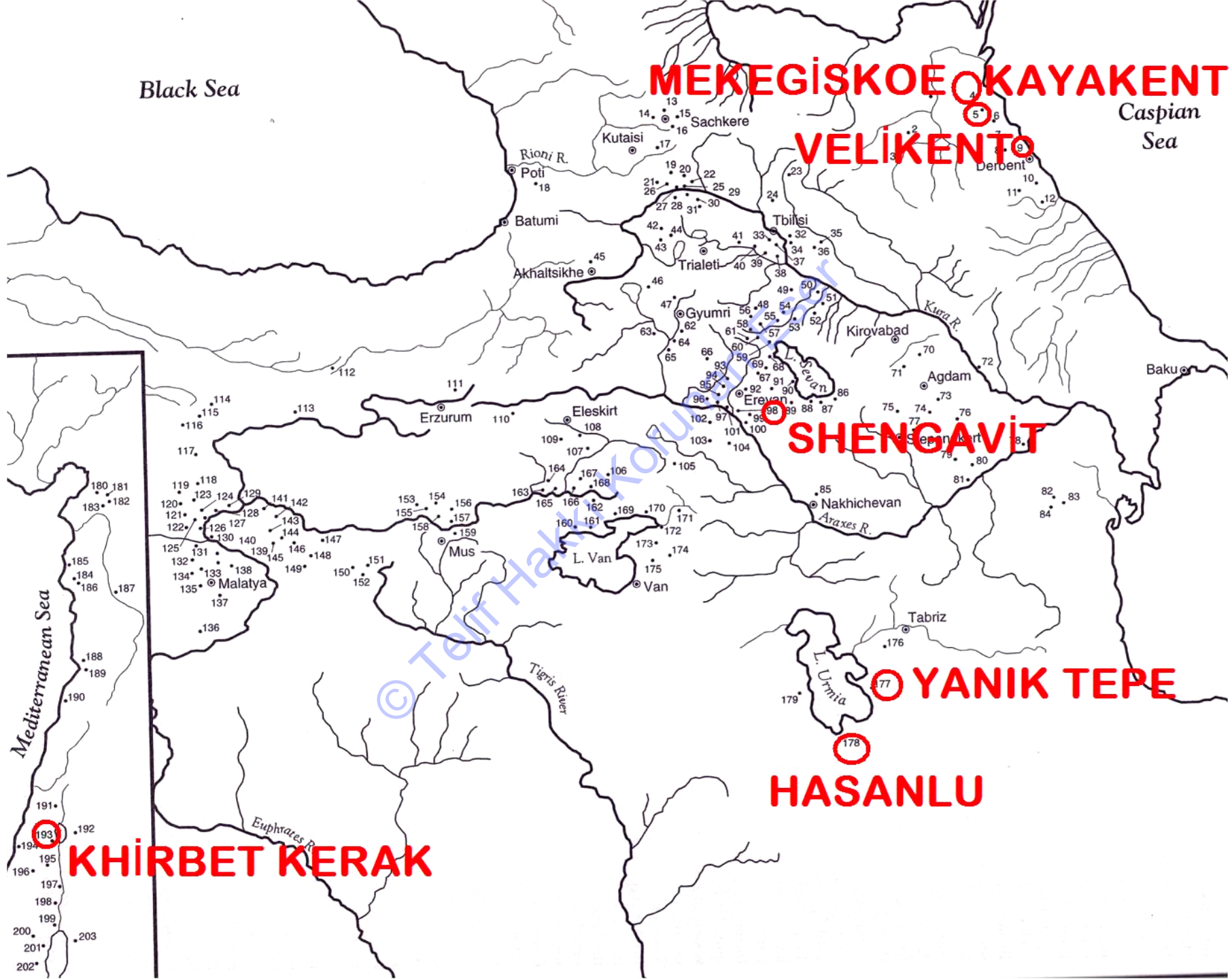
Arslantepeler VI A'da bağlantı için önemli deliller vardır. spiral kabartma ve geometrik ensize bezeme ile bir bağlantı ortaya çıkar. Bu durum merkezi Kura-Aras Bölgesi'nden Doğu Anadolu'ya kuvvetli bir etkileşim ağının varlığını gösterir.

Kura-Aras II yerleşimleri Urmiye civarında Geoytepe, Yanıktepe, Zagroslar'da Godintepeler ve Hamedan'a kadarki alanda yayılır.

Munchaev bu kültürün Kuzeydoğu Kafkasya'daki uzantılarını Dağıstan'da Kayakent ve Velikent ile değerlendirmiştir.

Kura Aras III. Ermenistan, Gürcistan ve Urmiye'de Doğu Anadolu'ya göre biraz daha erken başlar. M.Ö. 2500'lere tarihlenen, genişleme alanı en çok tartışılan ve Filistin'e Khirbet Kerak'a kadar uzanan bu III. dönemdir. Urmiye'deki Hasanlı ve Yanık tepe C 14 tarihlerine göre bu dönem M.Ö. 2800'lerde başlar. Ermenistan'daki Shengavit C 14 tarihlerine göre M.Ö. 2500-2000 aralığındadır.

Black Sea

MEKEGİSKOE

4

5

Caspian Sea

Sea

KAYAKENT

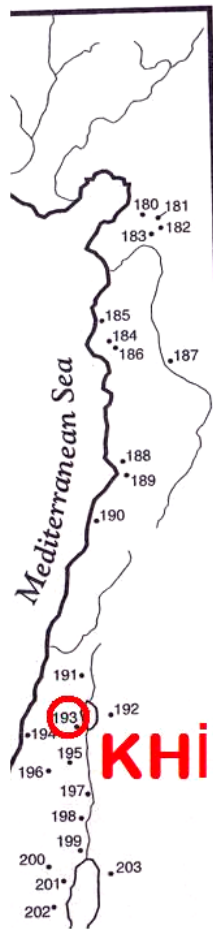
VELİKENTO

SHENCAVİT

YANIK TEPE

HASANLU

KHİRBET KERAK

Bu son dönemde özellikle Doğu Anadolu'da güçlü varyantlar ortaya çıkmıştır.

Gürcistan'da Kura vadisinde metal üretimi artarken bir grup zengin metal buluntularıyla Uch-tepe'de tümölüsler karşımıza çıkar.

Bazı Sümer tipi sap delikli metal baltalar bu dönemde Kafkasya'da hatta kuzeyde Maykop'ta ortaya çıkmaktadır.

AMIRANIS-GORA

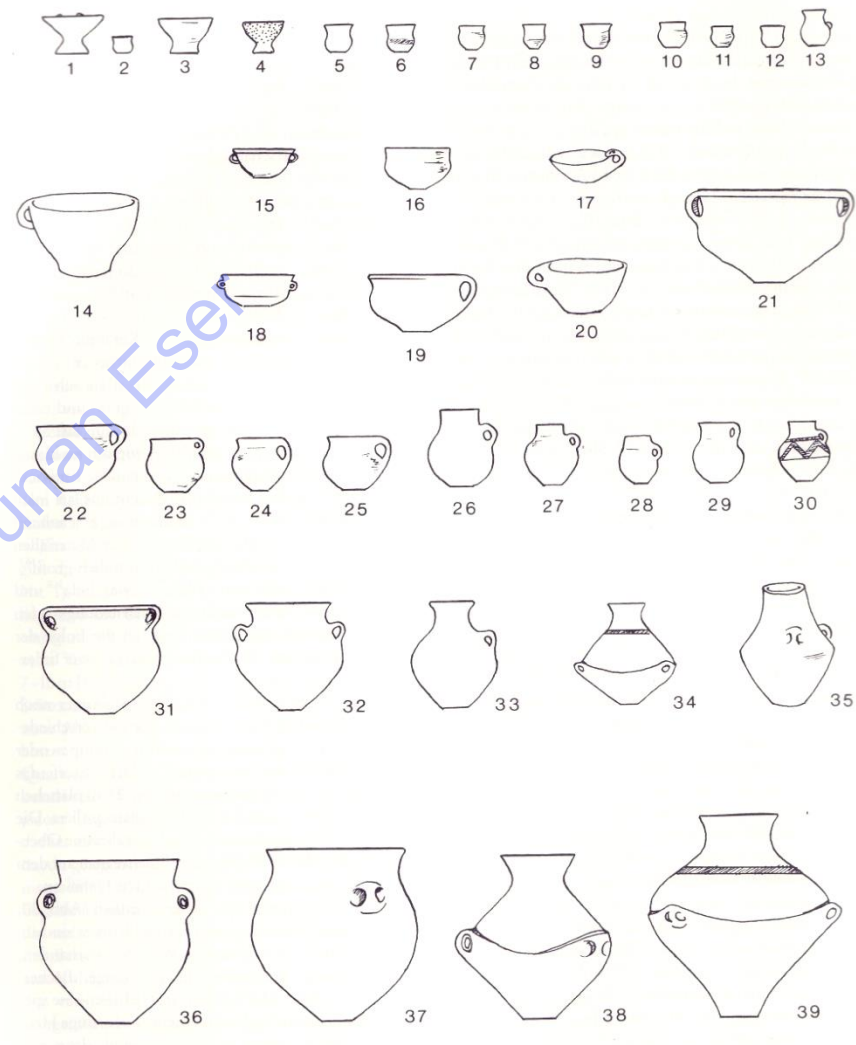
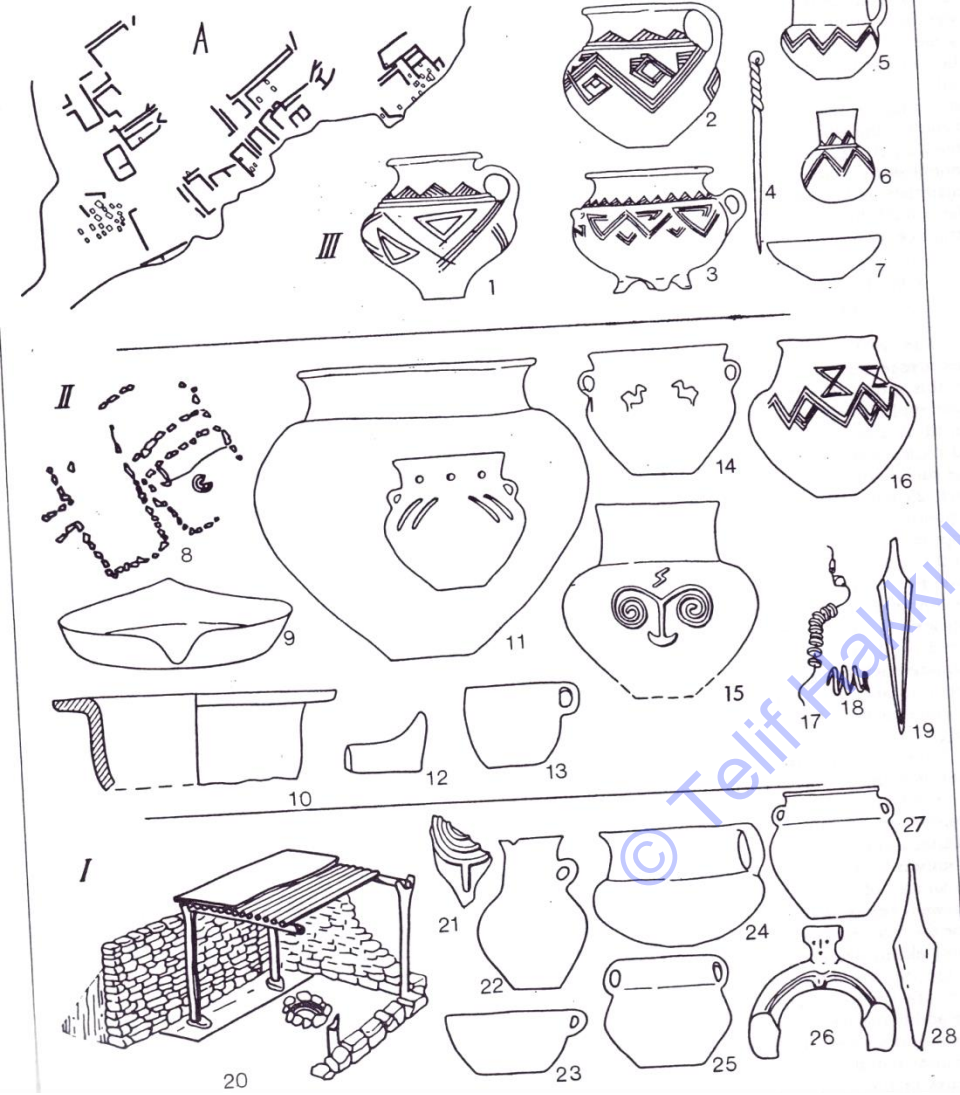

Abb. 20. Keramik aus Kwazchela, Kuro-Araxes-Kultur. – Ohne Maßstab.

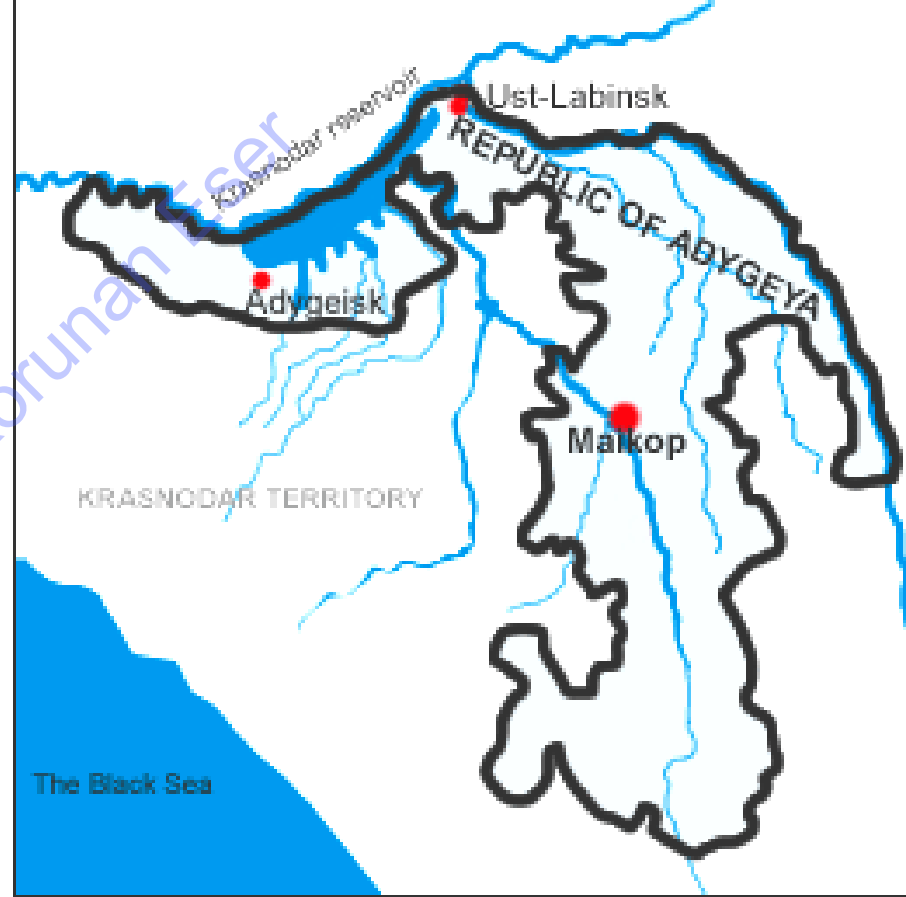
MAYKOP KÜLTÜRÜ

Maykop kültürü ilk kez, 19. yy'ın sonlarında Kuzey Kafkasya'da Kuban Bölgesi'nde Belaya ve Farsa nehri vadilerinde Maykop ve Tsarskaya'da (bugün Novosvobodnaya) kazılan zengin mezarlarla ortaya çıkmıştır. Erken ve Geç Maykop olarak kronoloji hala bu iki kazıya dayanmaktadır. A. Formozov'un 1957-64 arasında yürüttüğü yüzey araştırmalarında Yukarı Belaya ve Farsa nehirlerinde 10 yerleşim daha tespit edilmiştir. Nalçık'ta 1970'te keşfedilen krali bir mezarın ve Stavrapol'da zengin buluntulu bir mezarın Maykop ile çağdaş olduğu anlaşılmıştır.

• Kuban River

Maykop kültürü Sümer ve Alaca Höyük kral mezarları ile çağdaştır. Maykop'ta ele geçen bronz sap delikli baltalar Sümer tiplerini andırır. Bu paralelliklere göre **Geç Maykop Kültürü** M.Ö. 2500-2300 aralığına tarihlenebilir. Mezarlarda inhumasyon gömme karşımıza çıkar. Bu kültür Kuzey Kafkasya ve Anadolu arasında bağlantı kurmamıza yardımcı olmaktadır.

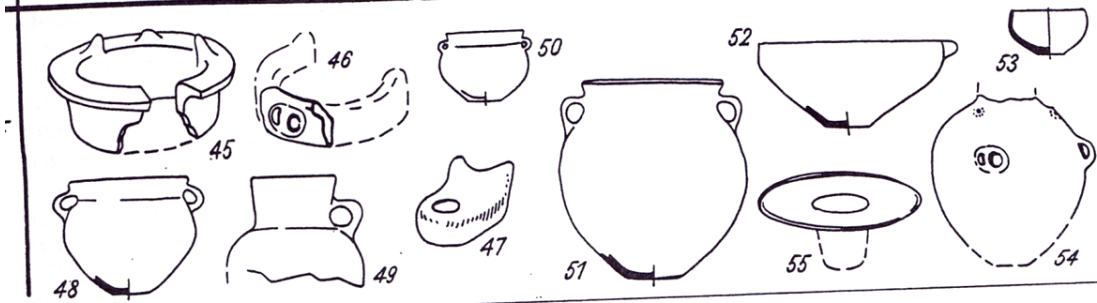
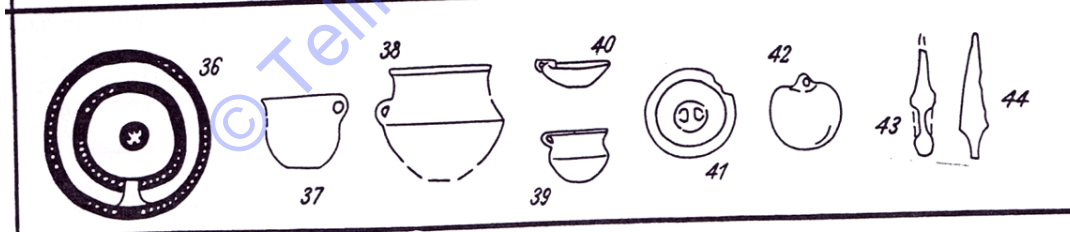
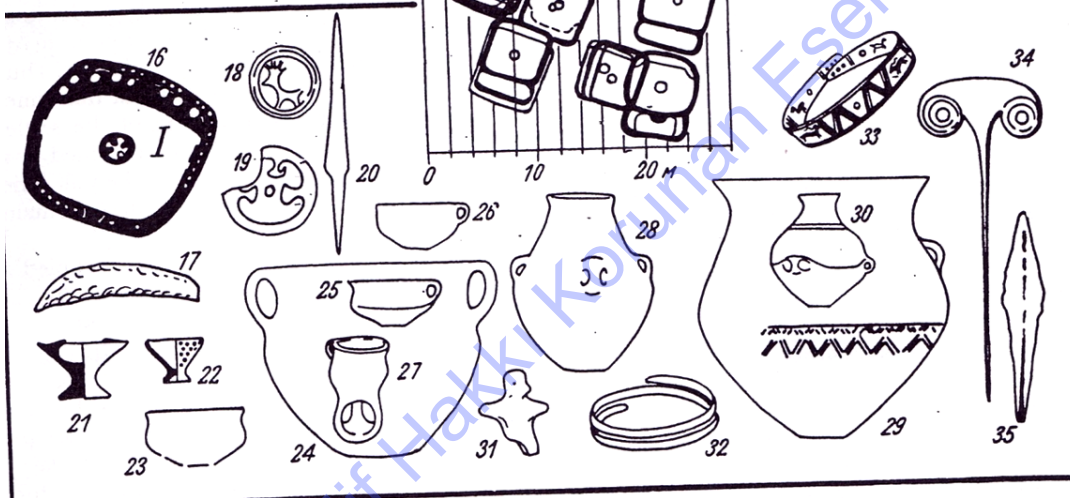
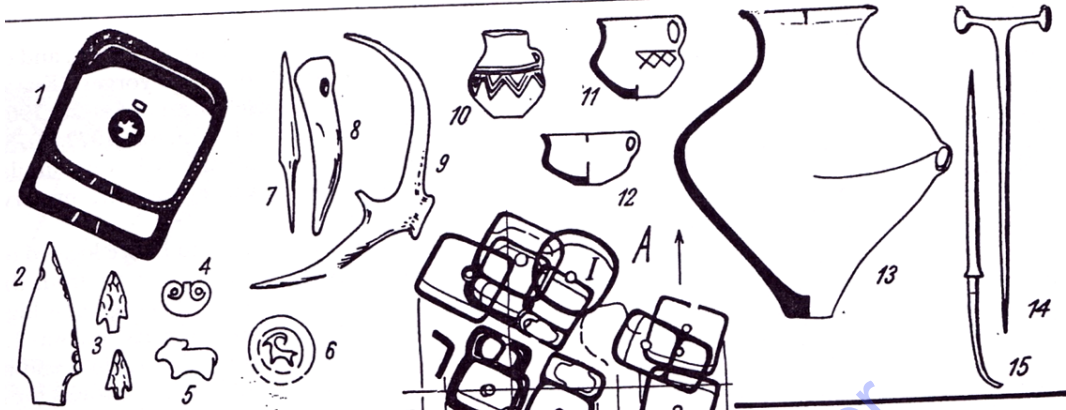

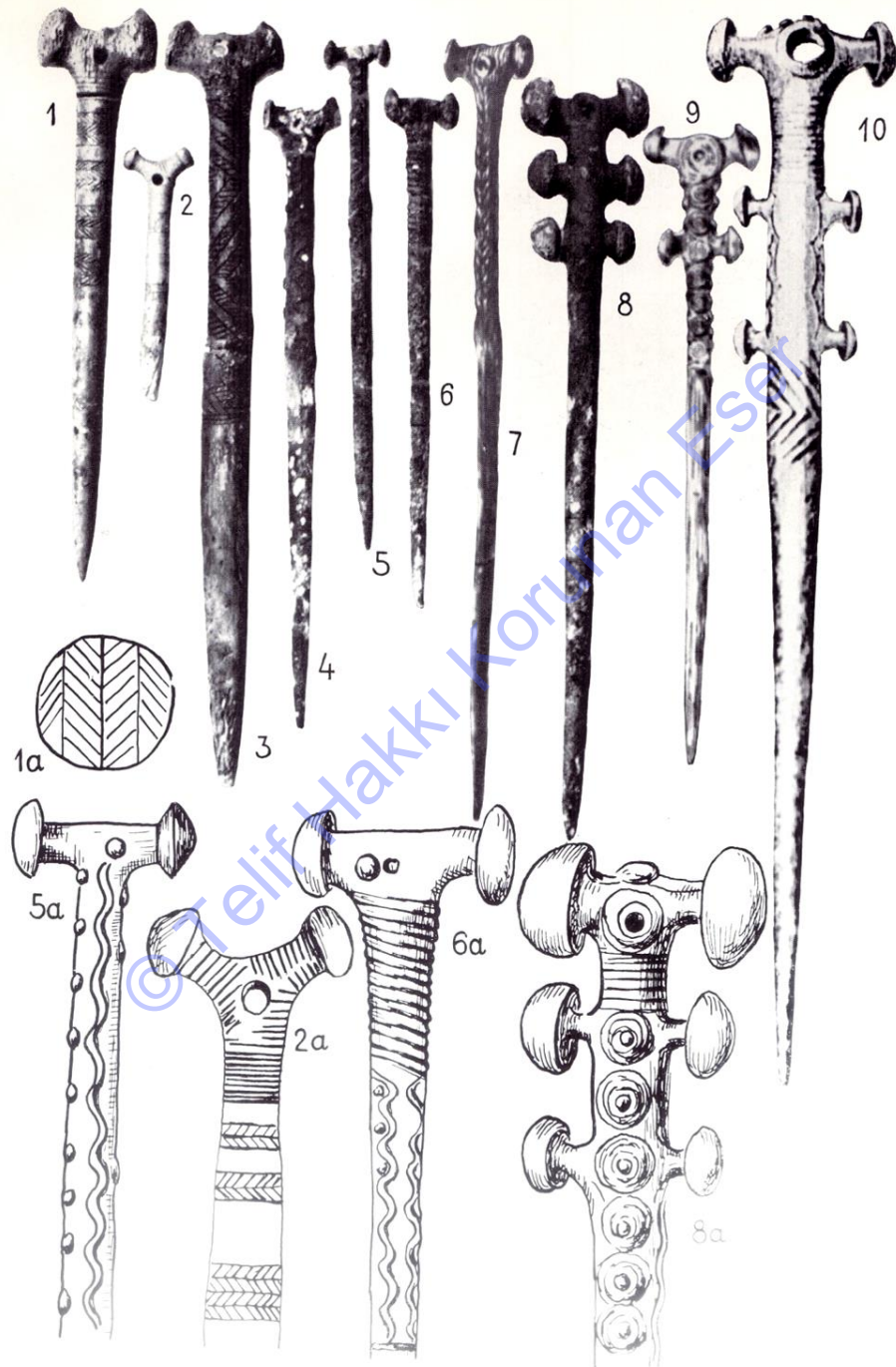
Eser tipi analizlerine göre **Erken Maykop** M.Ö. 2600/2500'den önceye ait olamaz. **Geç Maykop** ise Troya II ile çağdaş olmalıdır.

Ancak son senelerde yapılan yeni C14 analizleri bu kültürün temelinin Kalkolitik Çağ'da yaklaşık olarak M.Ö. 4. Binde ortaya çıktığını göstermiştir.

- Özellikle bu geç dönem için eki başlı iğne, atal silah, yaprak biçimli hançerler, bikonik uzun boncuklar ve mızrak uçları karakteristik.
- Mimaride dikdörtgen evler karakteristikdir.
- Özellikle Karadeniz yoluyla yapılan ticaret kùltürün gelişmesine katkı sağlamıştır.

1-3

6-11

1

Bronzen aus Satschchere. 1-3 Äxte; 4-5 Dolchklingen; 6-11 Nadeln; 12-14 Waffen. – Ohne Maßstab.

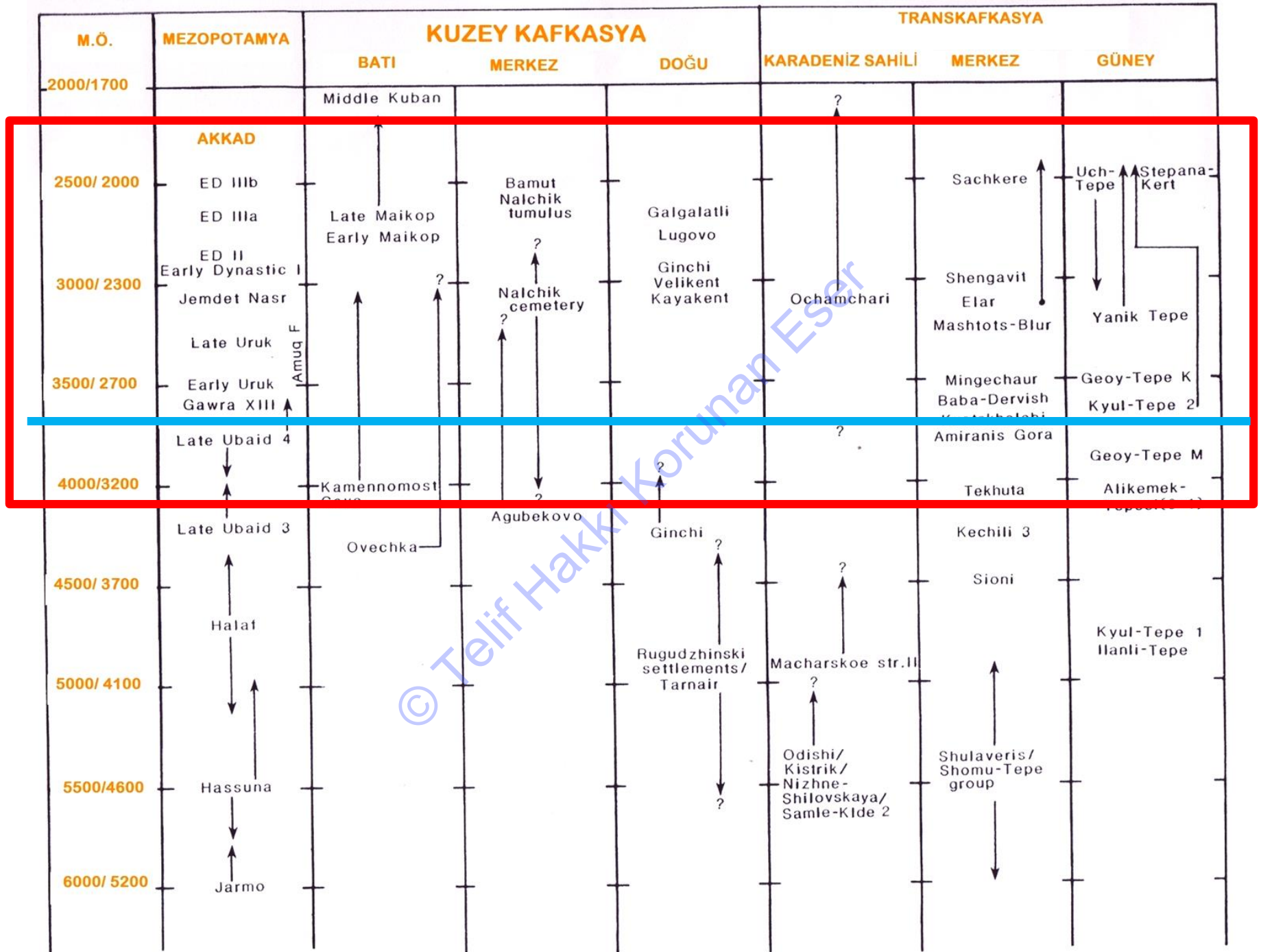

Fig. 3. Chronological chart of Neolithic through Early Bronze Age in the Caucasus.

KAYNAKÇA

- Glumac, P. ; Anthony, D., 1992, “Culture and Environment in the Prehistoric Caucasus: The Neolithic Through the Early Bronze Age”, **Chronologies in Old World Archaeology**, (Ed.) R. W. Ehrich, University of Chicago Press, Chicago,1. cilt metin s. 196-206/ 2. cilt haritalar s. 163-170.